

PULSS

KEVAD/2026
KLIENDILE TASUTA

EST/ENG

PULSS.ONLINE

СЛАВА
УКРАЇНІ!

LINNARUUM /
URBAN SPACE

MERIKE ESTNA

AMANJEDA
BY KATRIN KULDMA

FOTO/
KUNST/
ART

TEST:
TANKLATOIT

FLORIAN
WAHL

TABU JA TRANSVAAL

**BIG BANG
RELOADED**

MANUFACTURE
FLYBACK CHRONOGRAPH

GOLDMAN

Suur-Karja 9 • 10140 Tallinn • Estonia

+372 641 9333

www.goldman.eu

H
U
B
L
O
T

Christie's Real Estate Signature Estonia – Your gateway to exclusive homes and luxury real estate.

Whether you're looking to sell, buy or rent exceptional properties, our team is here to assist you with discretion, expertise and global reach.

As part of Christie's International Real Estate, our roots trace back to the iconic Christie's auction house, which has been a trusted name among art collectors and luxury connoisseurs since 1766.

signature.ee

Pädaste Manor — a rare nordic estate of silence and simple luxury, set within a protected nature reserve

Nestled on Muhu Island's Baltic shoreline, Pädaste Manor is a historic 25.7-hectare estate where privacy, nature and heritage meet. With 24 rooms, spa, acclaimed Nordic Islands' Cuisine, marina, heliport and protected surroundings, it offers rare potential as a boutique retreat, private family estate, or exceptional second home.

Price: Upon request

Triin Loodus

triin.loodus@signature.ee

+372 502 6425

Christie's Signature recommends – Range Rover

Range Rover brings together British design, quiet confidence and refined capability. Its calm interior, considered materials and advanced technologies create a sense of ease in every journey, whether arriving at a city residence or retreating to a private estate. Elegant without excess, Range Rover is made for those who value comfort, discretion and presence.

K

ui mingi juba jupp aeg tagasi oli moes pidev üksteise võidu vabandamine, siis viimasel ajal on õhus palju hoiatusi. Aja märk, hoiatame siis hoogsalt: hitihoiatus, hoti-hoiatus, kõrge hinna hoiatus, Florian Wahli-hoiatus, kunstipommi hoiatus, kõike leiab käesolevast numbrist. No niikaua, kui tuumasõja hoiatust pole tulnud, on ju norm siiski vast!? Halva linnaruumi kujundamise hoiatus – jah, kahjuks vist kah hetke linnavalitsusega kaasnev. Ettevaatust, auto! Aga meie valime suvehoiatuse!

Päikest!

While some time ago it was fashionable to compete in endlessly apologising to one another, lately the air has been thick with warnings. A sign of the times, perhaps — so let us join in enthusiastically: hit warning, hottie warning, high-price warning, Florian Wahl warning, art-bomb warning... you'll find it all in this issue. Well, as long as we haven't yet received a nuclear war warning, things are probably still fairly normal, right? Bad urban planning warning — yes, unfortunately that too comes with the current city administration. But we choose a summer warning instead.

Sunshine to you!

Tõnu

Tõnu Pedaru
toimetaja/editor

TOIMETAJA Tõnu Pedaru **KUJUNDAJA** Margit Randmäe
REKLAAM ja TELLIMINE Nordicom +372 5666 7770 • reklaam@nordicom.ee **VÄLJAANDJA** PULSS Media OÜ
toimetus@pulss.online • facebook.com/PULSS.ONLINE • https://pulss.online

8	Linnaudised / City news	58	Tegija/Doer
14	Kaanelugu / Cover Story		Hardi Volmer
	Florian Wahl	62	Välkar/Expat
34	K&V/Q&A		Paolo Girol
	Merike Estna	68	Mood/Fashion
40	Suursaadik/ Ambassador		by Amanjeda
	Emmanouil Apostolakis	76	Foto TLN / Photo TLN
44	Linnaudised / City News		Peeter Langovits
	Skoone spordipark	82	Tänav/Striit
48	Test/Toit Tanklatoit / Gas Station Food		Kopli 72
52	Maitsejaht/ Restaurhant	86	Hetk/Moment
	La Prima Vanalinn		Taavi-Peeter Liiv
		92	Kunstiruum / Art Space
			Alvar Reisner
		98	Üks maja / A House
			Põhjatahe kool / School

GOLDMAN

Suur-Karja 9, 10140 Tallinn, Estonia
T: +372 641 9333 - boutique@goldman.eu - www.goldman.eu

SEEGIS NÄEB SENI TUNNUSTAMATA KUNSTNIKU NÄITUST

Fotomuuseum avas Tornimäel asuva galerii Seek suvehooaja Eesti fotokunsti loomingu. Seni tunnustamata jäänud kunstniku näitus toob päevavalgele isikupärase käekirjaga aktifotod ja ebatraditsioonilise kehakujutuse. Einar Tiitsi (1963–2016) looming on avastus, mis jõudis tänu juhusele kunstiajaloo „prügikastist“ Tallinna Linnamuuseumi fotokogusse. Näituse kuraator, fotokunstnik Annika Haas süüvis Tiitsi pärandisse muuseumi eelmist, kehakujutuse ajalugu käsitlevat näitust ette valmistades.

Tiits tegutses 1970. aastate keskpaigast 2010. aastateni. Ajal, mil ta alustas, olid fotograafial kindlad ootused – eriti aktižanris, kus keha pidi olema esteetiline ja kujutusviis äratuntav. Tema töodes see kokkulepe ei kehti.

Annika Haas: „Kuidas on võimalik, et kunstnik, kes tegeles järjekindlalt kaasaegse kunsti populaarse keha, identiteedi ja eneserepresentatsiooni teemadega, jäi oma ajas tundmatuks? Ja kuidas mõjutab teadmine ajaloolisest nähtamusest tema piltide vastuvõttu nüüd, mil need lõpuks vaataja ette ilmuvad?“

► Gallery Seek hosts an Exhibition by a Previously Unrecognized Artist Photography Museum has opened its summer season at the Seek gallery on Tornimägi with a major discovery in Estonian photographic art: the work of photographer Einar Tiits. This exhibition of a previously unrecognized artist reveals distinctive nude photography and unconventional representations of the body. Einar Tiits (1963–2016) came to light by chance, when his work moved from art history’s “dustbin” into the museum’s photo collection. Curator and photographer Annika Haas encountered his legacy while preparing an earlier exhibition on the history of body representation. Active from the mid-1970s to the 2010s, Tiits worked against the norms of his time. When he began, photography—especially the nude genre—expected aesthetic bodies and recognizable styles. His work breaks with these conventions.

RAHVASTE MUUSEUM AVAB SISSE RÄNDAJATE KOGEMUSI

Tallinna rahvaste muuseumis avatud sisse rändajate kogemusi peegeldav näitus “Vahepealsuse lävel. Kõik teed töid Eestimaale” kutsub mõtisklema rände keerukuse ja eneseväljenduse üle mälestuste, identiteedi ja kuuluvustunde kaudu.

Malaisiast pärit kuraator ja kunstnik Ouddhena Teern asus Eestisse 2019. aastal. Nagu paljud kaugetest maadest pärit sisse rändajad, puutus ta kokku keelebarjääri, sotsiaalsete erinevuste ja emotsionaalse isolatsiooniga. Kogetud raskused on osa laiemast rändekogemuste jadast, kus ümberasumine ei ole ainult füüsilise, vaid ka emotsionaalne, psühholoogiline ja sügavalt isiklik katsumus.

► At the People’s Museum of Tallinn, an exhibition exploring immigrant experiences—On the Threshold of In-Between: All Roads Led to Estonia—is now open. It invites visitors to reflect on the complexity of migration and self-expression through memories, identity, and belonging. Curator and artist Ouddhena Teern, originally from Malaysia, moved to Estonia in 2019. Like many immigrants from distant countries, she faced language barriers, social differences, and emotional isolation.

Malaisija tuulelohe.

NB! Rahvaste muuseum avab kuni 16. augustini ka näituse “Armeenia kujundites: helid, värvid, mustrid.” Armeenia kultuurile pühendatud näituse keskmes on noorte armeenia kunstnike looming, traditsioonilised muusikainstrumendid ja rahvarõivad.

► Also an exhibition titled “Armenia in Design: Sounds, Colors, Patterns” will be open until August 16. It focuses on Armenian culture, featuring works by young Armenian artists, traditional musical instruments, and folk costumes.

TALLINNA VANIM MUUSEUM TÄHISTAB!

Tänavu tähistab Peeter I maja Kadriorus kahte olulist sündmust: 220 aastat maja avamisest külastajaile muuseumina ning 85 aastat Tallinna Linnamuuseumi koosseisus. Peeter I maja trepigaleriil näitus räägib muuseumi ekspositsiooni muutumisest kahe sajandi jooksul. Näitus maja ajaloost ulatub vestibüülist trepigalerii seintele. Arhiivifotode ja infograafika vahendusel saavad külastajad jälgida ekspositsiooni arengut alates muuseumi loomisest 19. sajandi alguses kuni tänapäevani.

Peeter I maja: turismissihtkoht juba 19. sajandil. Peter the Great’s House - tourist attraction already in 19th c. Lorenz Heinrich Petersen. Peetri maja Kadriorus. Koloreeritud litograafia, 1860–1870. TLM G 7167

► Tallinn’s oldest museum celebrates!

This year, Peter the Great’s House in Kadriorg marks two milestones: 220 years since opening to visitors as a museum and 85 years as part of the Tallinn City Museum. An exhibition in the staircase gallery traces how the museum display has evolved over two centuries. Extending from the vestibule to the gallery walls, it uses archival photographs and infographics to show the development of the exhibition from the early 19th century to today.

Foto: Arno Mikkor

KUNST VALLUTAB TALLINNA

Rõõmustavalt lisandub linnaruumi enam ja enam nii värvi- ja mõttekust kunsti võtmes. Ülemiste City linnakus valmis pilkupüüdev kunstiteos. Ala-jaama seinal oleva maalingu autor on graafiline disainer ja illustraator Kristi Kindel, kelle digitaalse kavandi kandis seinal kunstirühmitus Piiritus. Teose keskmes on kolm "vaikset vaatlejat" – hetkest inspireeritud tegelased, kes kutsuvad ka möödujat korra peatuma ja märkama. Värvivalik on kummardus Ülemiste City armastatud „Vihmavarju tüdrukule” ning teosesse on põimitud ka linnaku igapäevaelu tuttavad detailid, sealhulgas lemmikloomad.

► A new mural open in Ülemiste City. The artwork on the substation was created by graphic designer and illustrator Kristi Kindel, whose digital sketch was brought to life on the wall by the art collective Piiritus. At the heart of the piece are three "silent observers" – characters inspired by a real-life moment, inviting passersby to pause and notice the world around them. The colour palette pays tribute to Ülemiste City's beloved "Umbrella Girl", while pets and everyday details reflect the spirit of the campus itself.

VABADUSE VÄLJAKU AUTOPARKLA GALERII

Vabaduse väljaku alusesse autoparklasse on asja nüüd lisaks autoomanikele ka ka kunstihuvilisel. Juba mõni aeg tagasi näeb väljakualuses ruumis skulptorite Edith Karlsoni ja Jass Kaselaane monumentaalset plastikat. Kunst väärstab väärikalt algselt juba üle 300 aasta tagasi kujundatud ruumi. Nimelt raamistavad parklaruumi oma-aegse muldkindlustustevööndi ehk bastionikindlustuste kivimüürid. Tervikkogemus on immerstiivne ja veidi müstiline.

FREEDOM SQUARE PARKING GARAGE GALLERY

The underground parking garage beneath Freedom Square is now worth a visit not only for car owners but also for art enthusiasts. For some time already, the subterranean space has featured monumental works by sculptors Edith Karlson and Jass Kaselaan. Art lends dignity and depth to a space whose design dates back over 300 years. The parking area is framed by stone walls that once formed part of a historical earthen fortification or bastion system belt. The overall experience is immersive and somewhat mystical.

PAVELI MÄLESTUSEKS

Kitsekülla, Tondi tänava Olerexi tankla taha Pimedate Ühingu õuele aga kujundati seinamaal armastatud artist Gameboy Tetris (kodanikunimega Pavel Botšarov; 11. märts 1986 – 24. märts 2026) mälestuseks. Varalahkunud artist sai laiemalt tuntuks üksuses 5Miinust.

► A memorial mural dedicated to the beloved artist Gameboy Tetris (civil name Pavel Botšarov; 11 March 1986 – 24 March 2026) was created in Kitseküla, behind the Olerex gas station on Tondi Street, in the courtyard of the Estonian Association of the Blind. The artist, who passed away too soon, became widely known as a member of 5Miinust.

LÕPUKS OMETI... ...ON TALLINNAS ESIMENE TÕELINE RATSAMONUMENT!

Maikuust seisab Arteri taga kunagise Härjapea jõesängi veerel uhkelt kivitahukal kunstnik Flo Kasearu taies, mis põhjustanud juba ka palju poleemikat.

Võiks ju mõelda, et hobuse selga seati istuma vägev valitseja, Tallinna Revali linna asutaja Taani kuningas Valdemar II Võiija? Ei, vahest saab see tehtud, kui linna rajamisest 810 aastat täis saab, anno 2029?

Hei, kuid päris intrigeerivalt ratsutab püsti pandud monumendil vägev naistegija – **Alma Ostra-Oinas**, lipu asemel seelik käes lehvimas!

Kamraad Marta Lepp on teda nimetanud ka Eesti Jeanne D'Arciks. Alma Rosalie oli juba verinoorena tulvil vabadusiha ning võitlusvaimu, uued, revolutsioonilised ideed süttisid neidu tegudele. Küll visati ka koolist välja (viide-vihje "pruunseelikute mässule"), ning jõudis ta lühikest aega, küll fiktiivselt, abielluda hilisema riigikukutaja kommunist Jaan Anveltiga, või väidetavalt varjata ka teist kurikaela Viktor Kingisseppa. Kuid esimese Eesti vabariigi aegu aga oli Alma edukas poliitik ja sotsiaalvalla, näiteks lastekaitse edendaja. Monument on kui vabaduse ja võrdsuse ning õigluse eest seismise või ka kõigi ajaloos tunnustamata jäänud naiste sümbol.

Ratsanikke hobustel on linnaruumi leidunud küll veidi varemgi. Arteri eest maakivide otsast Liivalaia tänava poolel leiab suisa õige mitu ratsamonumenti või koguni ratsaväeüksuse! Skulptuuriisearia „Monumentaalne hüljatus“, mille ühe osana tegelikult ka Alma Oinas kuju, püstitab ratsamonumendid ajalooliselt olulistele naistele, kes on teenimatult ajalooraamatutest välja jäänud! Kunstnik Flo Kasearu hobused ja ratsanikud on teostatud vastupidi traditsioonilistele ratsamonumentidele vimkaga ehk on üsna miniatuursed.

Vabaduse väljaku all asuvast autoparklast, mis juba iseenesest on veidi hämar ja müstiline maa-alune maailm, kus näha sajanditevanused bastionimüürid, leiame hobuse koos ussja eluka embuses! See on skulptor Edith Karlsoni tore taies "Hing ja keha"

Vahest kõige vanemad, 15. sajandist pärinevad ratsanikud leiduvad Pikalt tänavalt Mustpeade maja fassaadilt, kus kahel bareljeefil kujutatakse ratsarüütleid turniiril. 18. sajandi näide leidub Uus tänav 14 maja viilu alt. Ratsaniku asukoht ei ole teadaolevalt küll algne.

Tallinna kõige vanemal vaatel(1561), Mustpeade epitaafil, näeb mustpea vendasid hobusel lahingusse ratsutamas.

TALLINN GETS ITS FIRST REAL EQUESTRIAN MONUMENT!

Since May, a striking sculpture by artist Flo Kasearu has stood behind Arter near the former Härjapea River bed, already sparking plenty of debate.

You might expect the rider to be a powerful ruler – perhaps Danish king Valdemar II, founder of medieval Reval. Maybe that monument will arrive in 2029, when Tallinn turns 810.

Instead, the monument features the remarkable **Alma Ostra-Oinas**, waving a skirt instead of a flag. Fellow activist Marta Lepp once called her the "Estonian Joan of Arc."

From a young age, Alma Rosalie was driven by ideas of freedom and revolution. She was expelled from school during the "brown skirt rebellion," briefly entered a fictitious marriage with communist Jaan Anvelt, and allegedly hid Viktor Kingissepp. Yet during Estonia's first republic, she became a successful politician and advocate for social welfare and child protection.

The monument symbolizes freedom, equality, justice, and all the women history has overlooked.

Tallinn already has a few riders in its cityscape. Across Liivalaia Street from Arter stands the sculpture series "Monumental Neglect," which also includes Alma Ostra-Oinas. The series honors historically important women erased from history books. In a playful twist, Kasearu's horses and riders are deliberately miniature compared to traditional grand equestrian monuments.

Another unusual horse sculpture can be found in the underground car park beneath Freedom Square, among centuries-old bastion walls. There, sculptor Edith Karlson created "Soul and Body," showing a horse entwined with a serpent-like creature.

Tallinn's oldest known riders date back to the 15th century on the façade of the House of the Blackheads on Pikk Street, where two reliefs depict mounted knights in a tournament. An 18th-century example can also be found at Uus Street 14, although the rider is no longer in its original location.

**ÜLE VALLI,
ÜLE VÕLLI**

FLORIAN WAHL

Enneolematud, ekstaasi viivad, rüvetavad, rõõmustavad,
ülendavad-alandavad megaspektaaklid rahvusooper
Estonia pühamus, plahvatus Rummu karjääri „akvaariumis”,
jõulublasfeemia ja patulunastus a la Florian Wahl ja Von Krahel,
provokatsiooniline anti-put-in-disko Eesti-Vene piiril Narvas jne...

Küsis: Tõnu Pedaru Vastas: Florian Wahl Fotod: Viktor Burkivski, FranzK ja erakogu

E

nam pole küsimus, milleks artist, *performance*’i meister ja muusik Florian Wahl veel võimeline on, vaid kas on midagi, mida ta ei suuda.

Mis on sinu nimelugu? On`see kunstnikunimi?

Võtsin selle nii-öelda passist. Isa on sakslane, seega anti mulle võrdlemisi tavaline nimi – ei üritatud „huvitavat“ leiutada. Pole päris Hans Schmidt, aga Florian Wahle on palju – ilmselt rohkem kui Andres Tammesid. Eestlasi see nimi siiski kummastab, nii et uut artistinime polnud vajagi. Internetis leidub kümneid nimekaime, üks on näiteks Saksamaa sotsiaaldemokraat. 2024. aastani mul Instagrami polnud ja mind täägiti tihti valedale Florianitele – kehv PR, kui saksa poliitik klubilaval end kipsi valab! Tänapäeval saab muidugi öelda, et see on süvavõlts.

Mis on sinu elu mängumuutjad?

Ebamugavus sunnib pingutama, juba vana Rooma aegadel. Minu puhul – kerge autsai-derlus, kas või nime tõttu. Minus on eestlast ja sakslast; multikultuurne taust teeb tolerantseks. Lapsepõlv oli idülliline, hiljem leidsin pelgu-

paiga virtuaalmaailmas ja „friigistumine“ süvenes. Keskkooli kakofoonia mõjutas.

Umbes 2012 tutvusin Last.fm-is Endamisi Salamisiga, kes kutsus Tõnis Kahu loengusse ja Postimehe juurde arvustusi kirjutama. Olin liiga kriitiline – vihkasin tollal eesti muusikat.

2014 avastasin netikommuuni, kus toimusid URL-live’id – artistid esinesid kodust või vannist, DIY-vibe. Mõjutasid bo en, Vektroid, DJ Paypal, Ryan Hemsworth. See oli klubi neile, kes ei tahtnud välja minna. *Liveshow*’d algasid USA aja järgi öösel ja kestsid tunde. Laivide vahel olid DJ’d, kes tegid ootamatuid *mashuppe*, a la laste-disko peale memphis räppi. Sealt sain muusikalise filosoofia aluse, digipunk lähenemise. Artist ei pea „õigesti esinema“, küll aga mingiski aspektis fanaatik olema. Võib räppida Bizet Carmenit avamängu peale või mängida flööti Skittlesitega täidetud vannist. Muidugi teisi inimesi ei pruugi see alati kõnetada, aga äkki on veel selliseid, keda erutab. Ja hiljem hakkasingi üha rohkem leidma sellise mentaliteediga artiste ka kohalikust skeeneniidistikust. Üks ebaõnnestunud seik ka, mitte, et neid vähe oleks olnud. Kutsuti ühe teismelise tüdruku sünnipäevale esinema, vanemad olid fännid. Nooruk ja tema sõbrannad tahtsid aga nublu. Said aga suureks pettumuseks minu, kes tegi nukuteatriliku kuuldemängu ja ühe nublu kaveri, mille peale hakkas ta nutma. Läbikukkumised ja ebakindlused on head õppetunnid!

Kui palju me kontrollime oma elu?

Ilmselt rohkem, kui arvame. Tuleb uskuda oma projekti, kuid mitte klammerduda – muidu kaob mänglevus. Kui pingutan liiga palju, kostab see läbi; õiges inertsis võib teos ellu ärgata. Zen-pohhuism.

Ma kahtlen kindluses, aga olen kindel kahtluses. Reaalsus on subjektiivne hallutsinatsioon. Okei on mitte jõuda lõppvastuseni. Püüdlus millegi enama poole ongi liikumapanev jõud.

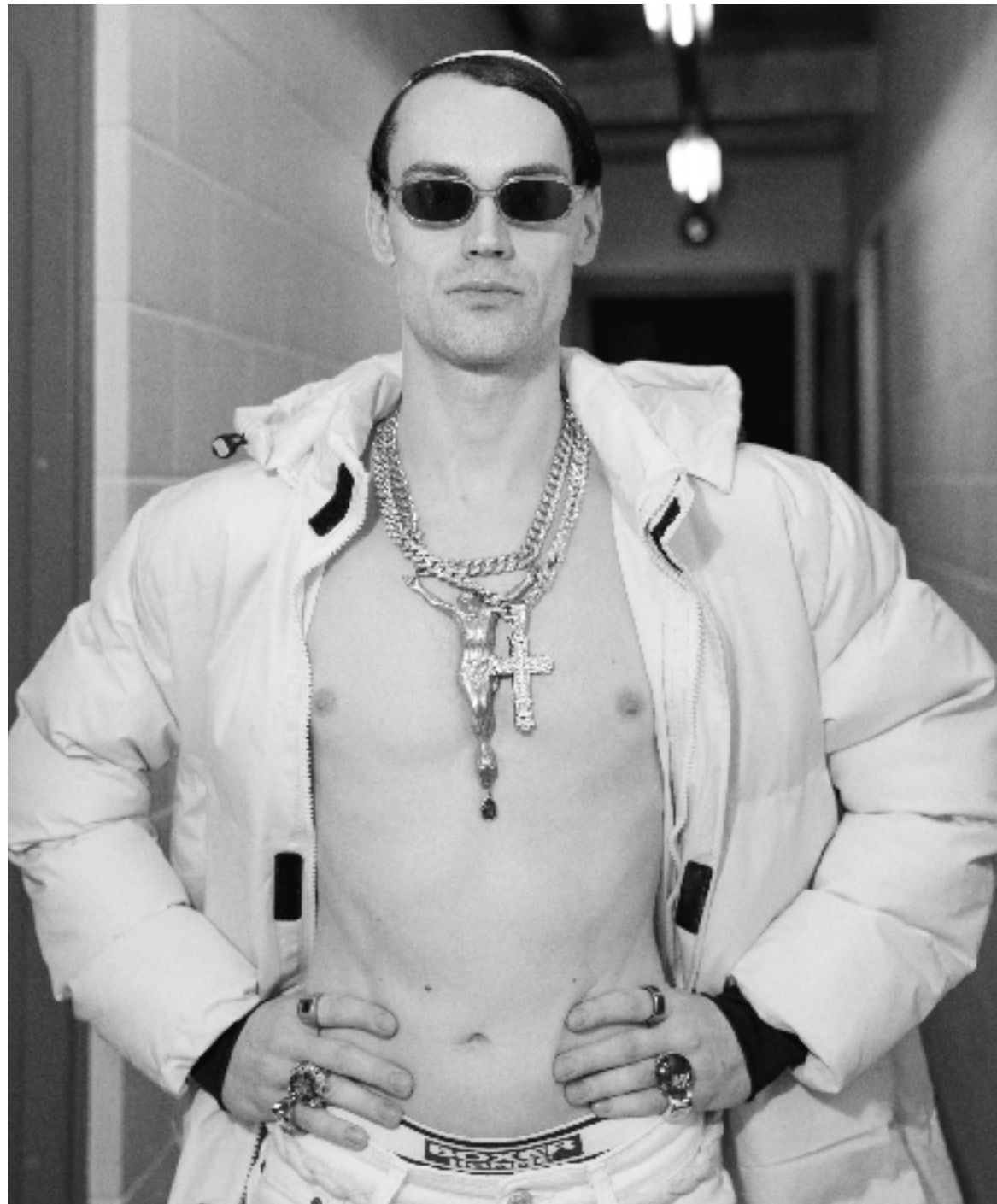

Foto: Leon Metsallik

Isakssaamisega kaasnenud elumuutus?

Isaks saamine on lisanud elule uue tähendussykkuse tahu. Vaba aega on nüüd vähem, on lisandunud uus diktaator kellega peab seda läbi rääkima. Aga kindlasti on see üks, kui mitte suurim rõõmuallikas minu elus. Mul on ka üle keskmise mõistlik kaasa, kes opereerib samuti kunstimaailmas, see on abiiks. Ta on üldse mõistlikum kui mina, ja teeb mulle vahel emotsionaalseid järeldamistunde, mida ma alati ei oska vastu võtta. See-eest meie väikemehe kasvujälgimine on üks harukordne võimalus näha milline ma ise võisin olla esimestel eluaastatel.

Millegipärast me ise eriti seda traumaatilist algust väga ju ei mäleta. Üldse põnev näha, kuidas meie primaarsed vajadused välja joonistuvad, täiskasvanueas on tegelikult need samad vajadused, lihtsalt keerukamas vormis, rohkem allhoovusi ja nüansse. Arvestades minu töö natuuri ja hoogsust pole 100%-liselt end taltsutada suutnud muidugi. Kaose arhitekt tõmbab vahel niite.

Suhe AI-ga?

Ma pole täielikult poolt ega vastu. Miks küsime, kas AI'l on teadvus, kui toidutööstus

HEA ON TEHA MIDAGI, MIS ENDALE MEELDIB JA ON TEISTELE KASULIK. UNIVERSAALSET MÕTET POLE. MINA SAAN OMA KAIFI KÕVERPEEGLIS MAAILMA KAJASTAMISEST JA ÕPETAMISEST.

tapab miljardeid loomi? Olen korraga skeptik ja fänn. AI võib nüristada kujutlusvõimet, mis on meie „pääsetee“. Samas inimene otsib kergemat rada. Chatbotid stüvendavad kapseldumist. Soovitan Jaan Aru „Ajuvabadust“.

AI pole uus – ELIZA loodi 1960ndatel. Täna sed botid on võimsamad, aga põhimõte sama. Noored sõbrunevad nendega, tekivad ka romantilised suhted – ohtlik illusioon.

AI ei loo päris uut, vaid kombineerib olemasolevat. Muusikas loodab ta pigem olemasolevale. Samas võib see kiirendada popi stagnatsiooni ja tuua uusi ideid. Muusika on juba ammu osalt „ebapäris“. Nüüd on küsimus: kuidas midagi uut lisada olukorras, kus kõik saavad luua?

Sotsiaalne mõõde on sul lugudes sees, kas kotib ka poliitika?

Jälgin nüüd omajagu, tervisliku skepsisega, kuid kindlasti manipuleeritakse ka minuga. Ilmselt on paljusid, kes üha pingsamalt jälgib seda hullust, kuhu maailm tüürib. Mind huvitab viimasel ajal propaganda kunst, et lausa albumilaadne toode sellest sündimas. Seal on natuke kantsler-on-elus vandenõuteooriat, III MS ilminguid, soviets utoopia varemeid, kõik muidugi sõbralikus kastmes. Geopoliitiline lastesaade.

Mis on elus tähtis?

Läänes rõhutatakse individuaalset heaolu, idas kollektiivi. Hea on teha midagi, mis endale meeldib ja on teistele kasulik. Universaalset mõtet pole. Mina saan oma kaifi kõverpeeglis maailma kajastamisest ja õpetamisest. Tuleb meeles pidada – oleme ahvid keerleval kivil. Ela ja lase elada.

Sind on kiidetud ja tunnustatud.

Kuidas mahategemist talud?

Enda arvates talun kriitikat hästi. Isa ütleb, et kritiseerida saavad need, kes paremini

Chanz toetab Magnus Kirdist valmivat dokumentaali

Foto: Andrei Ozdoba

oskavad, et see lööb hea filtri vahele, oleneb kes kritiseerib. Arusaadavalt inimlik olla kriitiline, mul endalgi löövad vahel misantroopsed kellad. Kui artisti tegemisi kaugelt jälgid, tekibki hästi hägune, meediast mõjutatud pilt. Kui ma nüüd mõtlen, siis näkku rohkem ilusaid sõnu öeldud, mul on muidugi selektiivne mälu. Kõigest hoolimata olen alati edasi nokitsenud.

Mille kallal töötad?

Kirjutan esimest koorilaulu Tallinna kaebekoorile. Äsja oli Narvas delikaatne provokatsioon Keni ja spetsidega. Neis on ka tugev sotsiaalne mõõde, ja teistmoodi ettevõtmine kui lihtsalt kuskil jaanitule lõkke ääres lõõritada. Minu eesmärk ei ole minna aina suu-remaks, vaid vastavalt materjalile sobiv ruum leida. Uut albumit teen ka juba umbes aasta-

ke, nagu ennist mainisin. Seal on ka vene teemat, millest nüüd kaarega eemale hoitakse, rebränditakse artiste jne. Inspiratsiooni olen saanud ka vene kirjandusest, näiteks düstopik Vladimir Sorokin, kelle juurde ikka ja jälle naasen. Ta elab muidugi eksilis, sest materjal on kohati liiga raju. Näiteks on ta viinud Ivan Julma drakoonilise maailma kõrgtehnoloogiasse, selline surveillants düstopia, kus ohvitserid teevad avangardseid narkootikume. Teises raamatus kloonitakse vene kirjandusklassikuid ja kirjeldatakse Stalini-Hitleri homoerootikat.

Ma olen ka klooinud eesti poliitikute hääli. Minu tööd on ka väga referentsi-tihedad ja täis vastandlikke ristandeid, et kõigile kindlasti ei meeldi, polegi mõeldud. Võivad olla kõrvuti viited Foucault'le ja eesti 2005 YT meemidele.

Uues kuuldemängus „Rongisõit“ võitlevad poliitikutestekoha pärast, Ženja Fokin annab Darth Vaderile moenõu... sellised maailmad kõnetavad mind.

Artistipraktikast – piirsituatsioonid, tabu transgressioon, trans-vaali-traali-vaali – mis on su meetod hulluses?

Mulle meeldib kekselda piirialadel küll, minna natuke sinna, kuhu ei tohiks, käsitleda tabuteemasid ja materjale, et näha kuidas on võimalik neid seest poolt välja keerata. Teha sitast saia, või traumast *tiramisu*, makaronidest manifest, taarast tarokaardid, nii-öelda, groteskist ilusat ja vastupidi. Sellele lisaks tervitan ka lisaks tehnilisele vilumusele ka nii-öelda "halba" muusikapraktikat, kõigega võib ja peab mängima. Võtan asju tõsiselt, kuid samas teen ikka suure

Foto: Harry Tiits

naljaga. Jumal tänatud, et enamus kuulajad on aru saanud, kus ma teen siiralt nalja ning millal olen irooniakihi all.

Oled Tallinnas sündinud, mis on hea linnaruum?

Kadrioru pargis puu otsas on mõnus, Nõmme on kena. Vanalinn on muutunud kahtlasemaks, kuigi kunagi imetlesin. Lemmik elukoht oli Pikal tänaval.

Kaebekooriprojekt seostub linnaruumikriitikaga – kaebused kõlavad kaunilt ja muutuvad armsaks.

Kõduromantikale on väärtus – meeldivad mahajäetud kohad. Kõike ei pea Selveriteks muutma. Aga hea on igal pool, kus saab raamatut lugeda – nagu Umberto Eco ütles.

FLORIAN WAHL – OVER THE TOP, BEYOND THE EDGE

Unprecedented, ecstatic, irreverent, uplifting-and-degrading mega-spectacles in Estonia's national opera. An explosion in the „aquarium“ of the Rummu quarry. Christmas blasphemy and redemption à la Florian Wahl and Von Krah. An anti-Putin disco on the Narva border.

At this point, the question isn't what performance artist and musician Florian Wahl is capable of—it's whether there's anything he can't do.

Your name—real or stage?

„It's straight from my passport. My father's German, so I got a fairly standard name – no forced 'creativity'. Not quite Hans Schmidt, but there are plenty of Florian Wahls out there. Estonians still find it odd enough, so I never needed a stage name.

There are dozens of namesakes online—one's a German social democrat. Before 2024 I didn't even have Instagram, so people kept tagging the wrong Florians. Bad PR if a politician suddenly pours plaster over himself in a club! These

days, I can just call it a deepfake.“

Game-changers in your life?

„Discomfort pushes you – that's been true since ancient Rome. For me, it was a slight outsider feeling, even because of my name. I'm both Estonian and German—that mix breeds tolerance.

My childhood was idyllic; later I retreated into virtual worlds and became more... 'freaky'. Around 2012 I met Endamisi Salamisi on Last.fm, who pulled me into music writing—though I was brutally critical back then. I basically hated Estonian music.

In 2014 I found online communities where artists performed from bedrooms or bathtubs – pure DIY. That shaped me: music didn't have to be 'correct', just obsessive in some way. You could rap over Bizet or play flute in a tub full of Skittles.

Doesn't always land. Once I performed at a teenage girl's birthday – her parents were fans. She wanted nublu. Instead she got my puppet-

Foto: Harry Titts

theatre-style piece... and cried. Failures teach well.“

How much control you think do we have?

„More than we think. Believe in your work, but don't cling too hard – you'll lose the playfulness. Try too hard and it shows; find the right flow and the work comes alive.

I trust doubt more than certainty. Reality's a subjective hallucination. It's okay not to reach final answers – striving itself moves us.“

Becoming a father

„It gives life a new layer of meaning–and a new dictator to negotiate with. Less free time, more joy. Definitely one of the biggest.

My partner's in the art world too – she's wiser than me and occasionally gives me emotional catch-up lessons. Watching our child grow is like glimpsing my own early years. Funny how our core needs never change – just get more complicated as adults.

That said, I haven't fully tamed myself. The architect of chaos still pulls strings sometimes.“

You & AI – you two seem to be a couple?

„I'm both sceptic and fan. Why ask if AI has consciousness while the food industry kills billions of animals?

AI can numb imagination – our escape route–but humans always look for shortcuts. Chatbots can deepen isolation. Still, they're not new–ELIZA existed in the 1960s.

Young people form friendships, even romantic bonds with bots – that's a dangerous illusion. AI doesn't invent, it recombines. In music, that may accelerate stagnation – or spark some-

thing new. The question now is: how do you add anything original when everyone can create?“

You touch on social themes – what about politics?

„I follow it with healthy scepticism, though I'm surely manipulated too. I'm currently fascinated by propaganda as art – I'm working on something album – like around it. Conspiracies, Soviet ruins, dystopia... but served playfully. A geopolitical children's show.“

What matters in life?

„The West values the individual; the East, the collective. Ideally, do something you enjoy that also helps others.

There's no universal meaning. I get my kick from reflecting the world through a funhouse mirror and teaching. Let's not forget – we're monkeys on a spinning rock. Live and let live.

What are you working on now?

„My first choir piece for the Tallinn Complaints Choir. Recently did a delicate provocation in Narva – something more than just singing around a bonfire.

I'm not chasing scale – I'm looking for the right context for each idea. I've also been working on a new album for about a year. It touches on Russian themes – currently avoided or rebranded.

I'm inspired by writers like Vladimir Sorokin – dystopian, extreme. I've even cloned Estonian politicians' voices. My work is dense with references: Foucault next to 2005 YouTube memes.

In my new audio piece *Train Ride*, poli-

ticians fight for seats while a fashion guru gives Darth Vader styling advice. That's my kind of world.“

Your artistic practise – is there a method in your madness?

„I like dancing on the edge – pushing taboos, twisting them inside out. Turning trash into treasure, trauma into tiramisu.

I embrace 'bad' technique too – everything's playable. I take things seriously, but always with humour. Thankfully, most people get when I'm joking – even if it's layered.“

Born in Tallinn–what makes a good home town and urban space?

„A tree in Kadriorg Park. Nõmme. My old place on Pikk Street.

The Old Town though feels different now. I like urban decay – not everything needs to become a supermarket. The Complaints Choir reflects that–turning complaints into something oddly beautiful.

But really, any place is good... as long as you can sit and read a book.“

UUS
VEE
RENNI

merko.ee/uus-veerenni

Hea asukoht ei tähenda mitte ainult mugavust kaardil, vaid eelkõige lihtsat ja sujuvat iga-päeva elu. Uus-Veerennis elades veedad vähem aega ummikutes ning jõuad kiiremini nii tööle, kooli, trenni, poodi kui ka teatrisse.

Kuigi linna süda on nii lähedal, tunned end Uus-Veerennis ometi nagu rahulikus ja turvalises väikelinnas. See tähendab paremat elukvaliteeti, rohkem aega iseendale, oma hobidele ja lähedastele.

KÕIK TEENUSED JA VÕIMALUSED KODU LÄHEDEL

Tegelikult on Uus-Veerennis endas juba nii palju võimalusi, et sageli võid avastada: kodust kaugelt pole vaja üldse minnagi. Kvartalis on olemas kohvikud, lasteaed, lillepood, ilusalong, näojõusaal, spordiklubi, pakiautomaat ja väike nurgapood, kust saad mugavalt kätte olulisemad toidu- ja kodukaupad. Korraliku valikuga Rimi toidukauplus asub mõnesaja meetri kaugusel Tatari tänaval.

Aprilli lõpus avas kvartalis ukse Uus-Veerenni Ratas & Kohv, kus on ühe katuse all koos jalgrattapood, rattatöökoda ja hubane kohvik. Siin aitavad asjatundjad leida lahenduse kõigile rattamuredele, aga sisse võid astuda ka siis, kui sul jalgratast polegi. Kohvikus pakutakse väga kvaliteetset kohvi ja värskelt küpsetatud saiakesi, samuti võileibu, salateid ja muid kergemaid einet.

Tänu sellele, et nii paljud teenused on kvartalis endas või lähiümbruses olemas, saad elada oma igapäeva elu mugavamalt ja paiksemalt. Täpselt nii, nagu ise soovid.

IDEAALNE ELUKOHT TERVISLIKE ELUVIISIDE AUSTAJALE

Kvartali kõige suurejoonelisem boonus on 8500 ruutmeetri suurune Uus-Veerenni park, kus sind ootavad jalutusrajad, kaks raamatukappi ja ainulaadne skulptuuride allee. Siin saad jalgutada, lamamistoolil päevitada või raamatu seltsis lõõgastuda.

Teine tore ja mitmekülgne koht on Uus-Veerenni vahepark, kus on võimalik mängida korvpalli, jalgpalli, võrkpalli või lauatennist, pidada piknikku, koosolekut või sünnipäeva. Kümne seadmega väljõusaalis saad tänu varikatustele treenida jõudu ja vastupidavust mugavalt iga ilmaga.

Tervislikke eluviise hindavale inimesele on Uus-Veerenni üldse ideaalne elukoht, sest kvartalis on olemas ka välipadelikeskus, pilatesestudio ja spordiklubi. Läheduses asuval Järvevana tee kergliiklusteel on võimalik rulluisutada, rattaga sõita, joosta või lihtsalt kõndida ning sedakaudu pääsed mugavalt ka Järve terviserajale. Jalutama saad muidugi minna ka mujale – näiteks Veerenni, Juhkentali ja Kadrioru asumite poole või hoopis Tehnika tänavat mööda Kassisaba suunas.

Foto: Kaupo Kalda

UUS-VEERENNI: Sinu parem elukvaliteet kesklinna kõrval

Uus-Veerenni on Tallinna kesklinna serval asuv terviklik elamukvartal. Viimaste aastate jooksul on see kujunenud omaette toimivaks linnakeskkonnaks, kus on koos nii kodud, teenused ja rohealad kui ka tervisespordi võimalused ja teised igapäeva elu mugavused.

Kunagi Ülemiste järvest kesklinna vett juhtinud veerenni järgi nime saanud piirkonnas algas uus elu aastal 2018, kui Merko hakkas siia ehitama modernset elamukvartalit. Praeguseks on tegu juba suures osas välja kujunenud elukeskkonnaga, kus saavad kokku suurepärane asukoht – kesklinnas, aga justkui pisut nurga taga –, efektne ja omanäoline arhitektuur ning lai valik mitmesuguseid teenuseid ja vaba aja veetmise võimalusi kvartalis kohapeal.

Tänavu aprillis sai valmis Uus-Veerenni kvartal

uusim maja aadressil Tiiu 14. Eriti põneva arhitektuuriga hoones ootavad uusi omanikke väga kvaliteetsed ja tänapäeva parimatele standarditele vastavad kahe- kuni viietoalised kodud.

VÄHEM AEGA UMMIKUTES, ROHKEM ELU ENNAST

Üks Uus-Veerenni suurimaid plusse on asukoht – Tallinna kesklinn on väga lähedal, kuid kvartal ise on rahulik ja privaatne.

Kesklinna kultuuri ja meelelahutust nautima jõuad Uus-Veerennist vaid mõne minutiga ja seda nii jalgsi, auto, ratta kui ka ühistranspordiga. Teistesse linnaosadesse pääsed siit väga mugavalt Tehnika, Järvevana, Veerenni või Vana-Lõuna tänav kaudu. Bussi-, trammi- ja rongipeatused on lühikese jalutuskäigu kaugusel. Auto- või takso sõit lennujaama, bussijaama või Balti jaama võtab üldjuhul aega 10–15 minutit.

Foto: Eduard Stogov

Fotod: Tiit Veermäe

LÄBIMÕELDUD LAHENDUSED TÄHENDAVAD MUGAVAMAT IGAPÄEVAELU

Loomulikult ei piirdu Uus-Veerenni kodude plussid asukoha ja ümbruskonnaga. Tegu on ju majadega, mille on arendanud ja ehitanud Merko. Just Merko loodud kodusid peavad Eesti inimesed mitme uuringu andmetel kõige usaldusväärsemaks ja kvaliteetsemaks.

Tipptasemel kvaliteeti, terviklikku elukeskkonda ja igapäevaelu mugavamaks muutvaid lahendusi on muidugi silmas peetud ka tänava aprillis valminud Tiiu 14 maja puhul. Tegu on põneva ja mängulise arhitektuuriga hoonega, millest üks osa on viie- ja teine kaheksakorruseline. Maja autoriteks on tuntud ja tunnustatud KOKO Arhitektid.

Tiiu 14 on A-energiaklassi hoone, mis tähendab püsivalt väiksemaid igakuiseid kommunaalkulusid. Elektrikulusid aitab katta energia, mis tuleb katusele paigaldatud päikesepaneelidest. Tiiu 14 majas kompenseerivad päikesepaneelid aastas keskmiselt 15% elektritarbimist (suvel isegi 30%).

NUTIKAD LAHENDUSED AITAVAD SÄÄSTA NII AEGA KUI KA RAHA

Kodukulusid vähendavad ka teised innovatiivsed lahendused, mis ühtlasi muudavad igapäevaelu lihtsamaks ja mugavamaks. Näiteks asub iga korteri välisukse juures pealüliti, mille abil saad koju tulles ja kodust lahkudes kõik valgustid korraga sisse-välja lülitada. See pole mitte ainult mugav, vaid ka mõistlik, sest nii säästad energiat.

Tiiu 14 majas on kasutusel targa kodu lahendus. See tähendab, et sul on võimalik eriti mugavalt muuta ruumide temperatuuri, valida ventilatsiooni tugevust, avada välisuksi, tellida lifti jne. Kõik käib ühest kohast ja paari näpuliigutusega.

Üldalade uksi saad avada telefonis oleva mugavusvõtme abil – kui lähened uksele, siis lukk avaneb ise. Trepikoja tänavapoolsed välisukused avanevad automaatika abil, mis teeb näiteks lapsevankri või liikumisraskusega inimestel trepikotta pääsemise lihtsaks ja mugavaks.

PRAKTILISED PANIPAIGAD JA LISARUUMID

Tiiu 14 maja parklakkorral asuvad lisaks parkimis-kohtadele ka isiklikud panipaigad, samuti hobi-ruum koos rattapesu ja -hoolduse võimaluste, töölauda ja valamuga.

Hobiruumis saad enne korterisse minekut puhataks pesta koera käpad, lapse kummikud, jalgratta või lapsevankri rattad. Rattahooldusjaamast leiad vajalikud tööriistad parandustöödeks ja kompressorihvide pumpamiseks. Iga parkimiskoha juures on elektriauto laadija paigaldamise valmidus.

Esimesel korrusel paiknevad jalgrataste ja vankrite hoiuruumid. Nii jääb sinu isiklikus panipaigas rohkem ruumi teise hooaja riidele ja sporditarvetele.

LISARUUMI ANNAB KOGUKONNASAHVER

Uus-Veerenni kodude eriti praktiline laiendus on Pille 11/3 maja esimesel korrusel asuv Kogukonnasahver. See on ühiselt kasutatav avar ja funktsionaalne ruum, kus on olemas hulk tööriistu ja tarvikuid, mida sul võib aeg-ajalt tarvis minna.

Kogukonnasahvris saad näiteks tegeleda hobidega, mis vajavad rohkem ruumi, kui oma korter pakub – maalida ja meisterdada või parandada katki läinud esemeid. Samuti saad seda ruumi kasutada kodukontori või suure ühise elutoana – näiteks korraldada seal kohtumisi naabrite või sõpradega. Miks mitte viia sinna reisi ajaks oma potilill, et naabritel seda lihtsam kasta oleks?

TIIU 14 MAJAS OOTAB KAHETOALINE NÄDISKORTER

Uus-Veerenni kvartali keskse, kuid rahuliku asukoha ja läbimõeldud elukeskkonnaga on kõige parem tutvuda kohapeal. Kui soovid siinset mugavat elu veel paremini tunnetada, tule ja külasta toredat kahetoalist nädiskorterit, mille kujundas sisekujundaja Loreida Hein.

Tiiu 14 maja kahe- kuni viietoaliste kodude hulgast on praegu veel võimalik valida meelepärane korter nii vaate, korruse kui ka planeeringu järgi. Tutvu Tiiu 14 vabade korteritega juba täna merko.ee/uus-veerenni.

Foto: Kaupo Kalda

UUS-VEERENNI: A Better Quality of Life Next to the City Centre

Uus-Veerenni is a thoughtfully designed residential quarter located on the edge of Tallinn city centre. Over the past few years, it has developed into a fully functioning urban neighbourhood where homes, services, green spaces, sports facilities, and everyday conveniences all come together.

The area takes its name from the historic water channel that once carried water from Lake Ülemiste to the city centre. A new chapter for the neighbourhood began in 2018, when Merko started developing a modern residential district here. Today, Uus-Veerenni has become a well-established living environment that combines an excellent location – central, yet pleasantly tucked away – with striking architecture and a wide range of services and leisure opportunities right within the quarter itself.

In April this year, the newest building in the Uus-Veerenni development was completed at Tiiu 14. This architecturally distinctive building offers high-quality two- to five-room apartments designed to meet the highest modern standards.

LESS TIME IN TRAFFIC, MORE TIME FOR LIFE

One of Uus-Veerenni's greatest advantages is its location. Tallinn city centre is only moments away, while the neighbourhood itself remains peaceful and private.

From Uus-Veerenni, you can reach the city centre's cultural attractions and entertainment venues within minutes – whether on foot, by car, bicycle, or public transport. Connections to other districts are equally convenient via Tehnika, Järvevana, Veerenni, and Vana-Lõuna

streets. Bus, tram, and train stops are all within walking distance, while Tallinn Airport, the central bus station, and Balti Jaam railway station can typically be reached in just 10–15 minutes by car or taxi.

A great location is not just about convenience on the map – it means a smoother and simpler everyday life. Living in Uus-Veerenni means spending less time in traffic and reaching work, school, the gym, shops, or the theatre much faster.

And despite being so close to the heart of the city, Uus-Veerenni still feels like a calm and secure small town. That translates into a better quality of life and more time for yourself, your hobbies, and the people closest to you.

EVERYTHING YOU NEED CLOSE TO HOME

In fact, Uus-Veerenni already offers so much within the quarter itself that you may find there is often no need to go far from home at all.

The neighbourhood includes cafés, a kindergarten, a flower shop, beauty services, a facial fitness studio, a sports club, parcel lockers, and a small convenience store for everyday essentials. A well-stocked Rimi supermarket is located just a few hundred metres away on Tatari Street.

At the end of April, Uus-Veerenni Rataskohv opened its doors in the quarter, combining a bicycle shop, repair workshop, and cosy café under one roof. Whether you need expert help with your bike or simply want to stop by for excellent coffee and freshly baked pastries, sandwiches, salads, or light meals, the space welcomes everyone.

Because so many services are located either within the quarter or nearby, everyday life becomes more comfortable and local – exactly the way you want it to be.

AN IDEAL HOME FOR AN ACTIVE LIFESTYLE

One of the quarter's standout features is the 8,500-square-metre Uus-Veerenni Park, with walking paths, two public book cabinets, and a unique sculpture avenue. It is a place where you can take a stroll, relax with a book, or simply enjoy the outdoors from a sun lounger.

Another versatile community space is the Uus-Veerenni intermediate park, where residents can play basketball, football, volleyball, or table tennis, organise picnics or gatherings, and even celebrate birthdays. A covered outdoor gym equipped with ten exercise stations allows year-round strength and endurance training regardless of the weather.

For people who value healthy living, Uus-Veerenni is an especially attractive place to live. The quarter also includes an outdoor padel centre, a Pilates studio, and a sports club. Nearby, the Järvevana pedestrian and cycling path offers excellent opportunities for rollerblading, cycling, running, or walking, while also connecting conveniently to the Järve health trail.

Foto: Märt Lillesiim

Fotod: Eduard Stogov

And of course, there are plenty of pleasant walking routes in other directions too – towards Veerenni, Juhkentali, Kadriorg, or along Tehnika Street towards Kassisaba.

THOUGHTFUL SOLUTIONS FOR EASIER EVERYDAY LIVING

Naturally, the advantages of Uus-Veerenni homes go far beyond location and surroundings. After all, these are homes developed and built by Merko – a company whose homes are consistently regarded among the most trusted and highest-quality in Estonia according to several surveys.

The newly completed Tiiu 14 building reflects this commitment to top-level quality, a complete living environment, and practical solutions that make everyday life easier. The building features playful and distinctive architecture, with one section rising to five storeys and the other to eight. It was designed by the renowned architectural firm KOKO Architects.

Tiiu 14 is an A energy-class building, meaning permanently lower utility costs. Electricity consumption is partly covered by rooftop solar panels, which compensate for approximately 15%

of the building's annual electricity usage on average – and up to 30% during summer months.

SMART TECHNOLOGY THAT SAVES TIME AND MONEY

Additional innovative features help reduce household expenses while making daily life simpler and more convenient.

For example, each apartment entrance includes a master switch that allows residents to turn all lighting on or off at once when arriving home or leaving. It is both practical and energy-efficient.

Tiiu 14 also incorporates a smart home system, allowing residents to conveniently control room temperatures, adjust ventilation levels, open exterior doors, call the elevator, and more – all from a single interface with just a few taps.

Common-area doors can be opened using a digital key on your phone: as you approach, the lock opens automatically. The main entrance doors are equipped with automatic opening systems, making access especially convenient for parents with strollers or people with limited mobility.

PRACTICAL STORAGE AND SHARED SPACES

In addition to parking spaces, the parking level at Tiiu 14 also includes private storage rooms and a hobby room equipped with bicycle washing and maintenance facilities, a workbench, and a sink.

Before heading upstairs, residents can wash muddy dog paws, children's boots, bicycles, or stroller wheels. The bicycle maintenance station includes tools for repairs and an air compressor for inflating tyres. Every parking space is also prepared for future electric vehicle charging installation.

The building's ground floor includes dedicated storage areas for bicycles and strollers, leaving more room in private storage units for seasonal clothing and sports equipment.

EXTRA SPACE THROUGH THE COMMUNITY PANTRY

An especially practical extension of Uus-Veerenni homes is the Community Pantry located on the ground floor of the building at Pille 11/3.

This spacious shared-use area includes a wide

selection of tools and equipment that residents may occasionally need. It can be used for hobbies requiring more space than an apartment provides – such as painting, crafting, or repairing household items.

The space can also function as a home office or a large communal living room where neighbours and friends can gather. You could even leave your houseplants there while travelling so neighbours can water them more easily.

VISIT THE TWO-ROOM SHOW APARTMENT AT TIIU 14

The best way to experience the central yet peaceful atmosphere and thoughtfully designed environment of Uus-Veerenni is to visit in person.

To get a real sense of the comfortable lifestyle on offer, you are welcome to visit the beautifully designed two-room show apartment created by interior designer Loreida Hein.

Among the two- to five-room homes available at Tiiu 14, buyers can still choose apartments based on their preferred views, floor level, and layout. Explore the currently available apartments at merko.ee/uus-veerenni. 🇪🇪

merko

ÜKS KÜSS!?

Kusss!!

Kunsti tehakse!

Kunsti elu tähtsündmus Veneetsia kunstibiennaal on külastamiseks avatud! Ning kuni 22. novembrini on muu põneva seas võimalik ka vaadelda, kuidas valmib eesti kunstniku MERIKE ESTNA mastaapne maal „Lekkiva taeva maja“.

Tekst: PULSS

„**U**sun, et maal on kõige elavam sünni hetkel ning just seda tahangi näidata,“ sõnab kunstnik ja Eesti paviljoni autor Merike Estna.

Kuigi eeltööna valmis näituse jaoks enam kui 25 000 glasuuritud keraamilist plaati, millega on kaetud kogu paviljoni põrand, siis maalid sünnivad külastajate silme all mitme kuu vältel.

Selle aasta näituse kesksed teemad on elav maal ja naiskunsti ajalugu. Paviljon asub algselt kirikuks ehitatud hoones, mis on nüüd kasutusel kogukonnakeskusena. Sisenedes näeb maalitud põrandal kujutisi kunstiajaloo ja Eesti rahvakultuurist, mis on põimitud Estna visuaalse keelega.

„Mõned tuntud naiskunstnikud on jäädvustatud põrandal olevatele keraamilistele plaatidele. Sealt leiab ka anuma, mis viitavad lapseootel kehale, ning vihjeid Eesti rahvakultuurist pärit loomismüüdi. Alustades tühja lõuendiga, teeb

Estna kummarduse ajaloolistele naiskunstnikele, kelle teoseid pole kunstikaanonitesse kirjutatud,“ avab Eesti paviljoni komissar Maria Arusoo näituse tagamaid.

Nii eestis kui Mehhikos elav Merike Estna kolis biennaali ajaks Veneetsiasse kohale koos oma pere ja kahe väikese lapsega. Eesti paviljon asub aadressil Calle San Domenico 1285, Giardini vahetus läheduses. Paviljon on avatud teisipäevast pühapäevani: maist septembrini kell 11–19 ning oktoobrist novembrini kell 10–18. Kunstnik maalib paviljonis kolmapäevast pühapäevani.

Merike, oled nüüd mitmed päevad maalinud, võiks küsida spordireporter klassikalise, et „mis tunne on?“

Väga hea tunne on. Mul oli täiesti eufooriline õnnetunne sel hetkel, kui esimest korda pintsliga lõuendit puudutasin paviljoni avamisel. Oleme ju

nii pikalt planeerinud lõuendi formaati, kuhu see ruumis panna, kuidas üles panna, kuidas kõik muu ruumis asetseb, mis värve osta. Kõik see on olnud väga pikk protsess ja lõpuks jõudis kätte hetk, kui sain päriselt maalima hakata. Nii et ülihea tunne on.

Milline su päev hommikust õhtuni siis välja näeb, saad normaalselt elu ka mingil moel elada?

Normaalne elu hakkab alles pärast Veneetsia kunstibiennaali avanädalat. Avamise eel ja ajal on olnud intensiivsem aeg, sest pole olnud vabu päevi ning õhtuti on olnud sotsiaalseid kohustusi ja kohtumisi tuttavatega, keda pole ammu näinud. Aga muidu näeb mu päev välja ikka nii, et söön hommikust ja siis lähen tööle. Tulen siia paviljoni stuudiosse ja hakkam tööle. Alati ei tähenda see töö muidugi ainult pintsliiga maalimist. Kindlasti tuleb ka kavandada, lugeda ja raamatuid vaadata. Nagu maalimise juures ikka, seal on nii palju nüansse. Mõelda tuleb ka palju, et mida ja kuidas teha. Kuna mul valmis kavandit pole ja ma tõesti tahan, et see maal sünniks algusest lõpuni siin kohapeal, siis peab kogu selle protsessi juurde kuuluv ka siin toimuma.

Saab kõnelda ka juba sellest, et kas sinu maalimised külalistele huvi on pakkunud? Siinpool sood on kuulda, et kõik keerlevad kui kihulased vaid venelaste ümber. Ja kas külastajad küsimusi ka esitavad?

Huvi on olnud väga suur ja külastajaid palju. Kui ma maalin, siis on mul kõrvaklapid peas, kuulan muusikat ja välised helid on summutatud. Otseselt inimesed mulle väga ligi ei tule, mina teen oma tööd. Korra näitusevalvur ütles, et keegi oli väga üritanud mu tähelepanu võita, aga ma ei kuulnud seda isegi. Siiani on kõik kuidagi väga hästi ja orgaaniliselt läinud.

Ei saa jätta kasutamata võimalust ka linna-ruumi teemaga pinda käia. Veneetsia ja Tallinn olid või on sõpruslinnad isegi. Sul endal Mexico City kogemus ka ja ilmselt muudki. Kas Tallinna linnaruumi edendamisel oleks sinu meelest siit-sealt mõnd eeskuju väärivat asja üle võtta?

Kõik linnad on nii omanäolised ja erinevad, et ma arvan, et igal linnal on oma nüansid ja võimsused. Kelleltki midagi otseselt üle võtta ei tundu mulle üldse vajalik.

Fotod: Joosep Kivimäe

Foto: Joosep Kivimäe

SSSH!!!!

Merike ESTNA is busy!

The Venice Art Biennale is open and runs until 22 November, among many other fascinating works, visitors can witness the creation of Estonian artist Merike Estna's large-scale painting „The House of the Leaking Sky.”

„Painting is most alive at the moment of its birth, and that is exactly what I want to show in Venice,” says artist Merike Estna, author of the Estonian Pavilion.

Although more than 25,000 glazed ceramic

tiles were prepared in advance to cover the entire floor of the pavilion, the paintings themselves will come to life over several months – right before the eyes of the visitors.

The pavilion is housed in a former church, now functioning as a community centre. Upon entering, visitors encounter painted floor imagery referencing art history and Estonian folk culture, interwoven with Estna's distinctive visual language.

“Some well-known women artists are depicted on the ceramic tiles covering the floor. There are also vessels symbolising the pregnant body and references to creation myths from Estonian folklore. By beginning with a blank canvas, Estna pays tribute to the many historical women artists whose work was never written into the art canon,” explains Maria Arusoo, Commissioner of the Estonian Pavilion.

For the duration of the Biennale, Merike Estna has moved to Venice with her family and two young children to paint on site. The Estonian Pavilion is located at Calle San Domenico 1285, just steps from the Giardini. Opening hours are Tuesday to Sunday: from May to September 11:00–19:00, and from October to November 10:00–18:00. The artist paints in the pavilion from Wednesday to Sunday.

Merike, you've now been painting for several days. How does it feel?

It feels wonderful. I had an almost euphoric sense of happiness the moment I touched the canvas with my brush at the pavilion's opening. We had spent so long planning the format of the canvas, where it should be placed in the space, how to install it, how everything else should be arranged, what colours to buy. It has been such a long process, and finally the moment arrived when I could actually begin painting. So yes – it feels incredibly good.

What does your day look like? Do you manage to live a “normal” life at all?

A normal life will only begin after the opening week of the Venice Biennale. Before and during the opening, the schedule has been intense – no days off, and evenings filled with social obligations and reunions with people I haven't seen in a long time.

But otherwise, my day is simple: I have breakfast and then go to work. I come here to the pavilion studio and start working. Of course, working doesn't always mean painting with a brush. There is planning, reading, looking at books. Painting involves so many nuances. There is a lot of thinking – what to do and how to do it. Since I don't have a finished sketch and truly want the painting to be born here from beginning to end, everything that belongs to the process must also happen here.

Have visitors shown interest in your painting process? And do people ask you questions?

There has been a lot of interest and many visitors. When I paint, I wear headphones, listen to music, and outside sounds are muted. People don't usually come too close – I'm working. Once the exhibition attendant told me someone had tried very hard to get my attention, but I didn't hear anything. So far everything has gone very smoothly and naturally.

Sildade ehitaja HELLASEST PÕHJALASSE

Kreeka suursaadik Tema Ekstsellents GEORGES PAPADOPOULOS märgib, et enne Eestisse tulekut seostus see väike riik ja rahvas eelkõige digilooga, e-riigi ja küberturvalisusega. Ent peagi avanes tema jaoks midagi veelgi isiklikumat.

Tekst: Thea Karin

Fotod: erakogu

Kui Georges Papadopoulos ülikooli lõpetas, oli Kreekas muutuste aeg. Ta oli õppinud ajakirjandust, kuid ema – tollal Välisministeeriumis töötanud – soovitas vaadata teises suunas. „Ma ei teadnud siis veel, mida diplomaatia tegelikult tähendab,” muheleb täna Kreeka suursaadik Eestis. „Nüüd tean – see on oma maa parim esindamine ja sildade ehitamine riikide ning inimeste vahel.”

TEEKOND TALLINNA

Need sillad ulatuvad täna Hellasest Läänemere äärde. Eesti oli Papadopoulose jaoks diplomaatilises karjääris teadlik valik – ning valik, millega ta on jätkuvalt rahul. Itaaliast Tallinna saabudes lõi toon kohe ära: esimene näitus, mida ta Eestis nägi, oli Lennusadamas eksponeeritud „Veneetsia – merede kuninganna”. „See oli justkui sujuv üleminek Milaanost Tallinnasse,” meenutab ta. Adamson-Ericu muuseumi Kreeka-teemaline näitus tekitas aga sootuks teistsuguse tunde: „Seal olin hetkeks taas kodus.”

LOODUS, MIS ULATUB LINNA SÜDAMESSE

Enne Eestisse tulekut seostus see riik eelkõige digilooga, e-riigi ja turvalisusega. Ent peagi avanes midagi veelgi isiklikumat. „Väga kõitev on see, kuidas loodus ja linn siin kokku saavad,” ütleb suursaadik. Hilisõhtul Meriväljalt koju sõites seisis keset teed metskits, Piritalt vanalinna poole liikudes märkasid nad tee ääres rebast. „Need otsesed looduskontaktid urbaanses keskkonnas on meie jaoks vaimustavad.” Tallinna parkides – eriti Kadriorus – jalutavad suursaadik ja tema abikaasa sageli. „Ilus loodus on üks tugevamaid ühendusi Eesti ja Kreeka vahel.”

KREEKA VARJATUD AARDED

Kreekat tuntakse saareriigina ning eestlased suunduvadki enamasti just saartele. Samas jääb sageli avastamata mandri mitmekesisus. Papadopoulos nimetab Nafpliot – Kreeka esimest pealinna – riigi kauneimaks linnaks, mille lähistel asuvad Mückeene ja Epidaurus. Teel Ateenast Thessaloníkisse peitub salapärane Pilion, Kyllini kandis aga leidub veel täiesti puudutamata rannajooni. „Kreeka on ka mäGINE maa,” lisab ta. „Ma arvan, et me räägime liiga vähe sellest, et meil on ka väga head ja taskukohased suusakeskused.”

KEELED, MIS KÕLAVAD ERINEVALT, KUID ÜHENDAVALD

Eesti keele juures üllatas suursaadikut selle kõla. „Paljudes keeltes on palju konsonante. Eesti

**KREEKA KEELT
PEETAKSE TIHTI
KEERULISEKS,
EELKÕIGE
GRAMMATILISE ÜLES-
EHITUSE TÖTTU, KUID
PAPADOPOULOS
TULETAB MEELDE:
MÄRKIMISVÄÄRNE
OSA EUROOPA
SÕNAVARAST
TUGINEB JUST
KREEKA KEELELE.**

keel on mulle hoopis oma vokaalide poolest meeldima hakanud." Kreeka keelt peetakse tihti keeruliseks, eelkõige grammatilise ülesehituse tõttu, kuid Papadopoulos tuletab meelde: märkimisväärne osa Euroopa sõnavarast tugineb just kreeka keelele.

On üks sõna, mida ta tõstab erilise hellusega esile – *filotimo* (φιλότιμο). Seda on pea võimatu ühe sõnaga tõlkida. See tähendab sisetunnet kompassi, au- ja väärikustunnet, moraalseid kohustusi teha head ilma midagi vastu ootamata. „See on empaatia, kohusetunne ja uhkus õigesti käitumise üle, isegi siis, kui keegi ei näe.“

KÜLALISTELE LAHKE!

See hoiak peegeldub ka kreeklaste külalislahkuses. Soe kliima teeb sotsiaalse suhtluse lihtsaks, kuid Papadopoulos sõnul on see ka sügaval geenides. Ajalugu tunneb mitmeid võõramaalasi, keda Kreeka on omaks võtnud – üks neist on tänaseni erilise austusega meenutatud Lord Byron.

Olulist rolli Kreeka iseseisvumises mängis

Peloponnesos – poolsaar, kust ka suursaadik ise pärit on. „Peloponnesos on justkui Väike-Kreeka,“ ütleb ta. „See on tsivilisatsiooni häll – kõik, mis Kreekas olemas, on sinna koondunud.“ Navarino lahe lahing on sealne ajalooline tähis ning selle aastaarv 1826 ilutseb täna ka luksusresordi Costa Navarino veinietikettidel.

KREEKA KÖÖK – LIHTNE, AUS JA SÜDAMLIK

Loomulikult ei saa mööda vaadata Kreeka köögist, mille üle suursaadik tunneb siirast uhkust. Hiljuti paigutas üks maailma tippkulinaaria ajakiri Itaalia köögi järel teisele kohale just Kreeka. „Mina ise olen kohutav kokk,“ tunnustab ta, „aga armas-tan lihtsat ja ausat toitu.“

TÜRIKE TALLINNA

Tallinnas meeldib talle eriti Rotermanni kvartali atmosfäär – ajaloolise ja moodsa põnev koostis. Ning Eestist lähevad kaasa väikesed keraamilised keskaegsed majakesed – mälestus Tallinna gooti vanalinnast, mis jääb meenutama seda põhjamaist peatükki Kreeka diplomaadi teekonnal.

A Builder of Bridges from Hellas to the North

His Excellency Georges Papadopoulos, Ambassador of Greece, notes that before coming to Estonia, this small country and its people were primarily associated with its digital success story, e-government, and cybersecurity. Soon, however, something far more personal revealed itself to him.

When Georges Papadopoulos graduated from university, Greece was going through a period of change. He had studied journalism, but his mother – who worked at the Ministry of Foreign Affairs – encouraged him to consider a different path. “Back then, I didn’t really know what diplomacy meant,” he says with a smile. “Today, it means representing my country at its best and building bridges between nations and people.”

TO TALLINN!

Those bridges now stretch from Hellas to the Baltic Sea. Estonia was a deliberate choice in his diplomatic career – and one he has never regretted. Upon arriving in Tallinn from Italy, the tone was set immediately. The first exhibition he saw was *Venice – Queen of the Seas* at the Seaplane Harbour Museum. “It felt like a smooth transition from Milan to Tallinn,” he recalls. A Greek-themed exhibition at the Adamson-Eric Museum, however, made him feel “momentarily back home.”

WHERE NATURE MEETS THE CITY

Before coming to Estonia, he associated the country mainly with its strong digital identity. Soon, however, something more intimate emerged. “What truly captivates me here is the way nature and urban life intertwine,” the ambassador says. Late one night, a roe deer stood in the middle of the road in Merivälja; another time, a fox appeared between Pirita and the Old Town. “These direct encounters with wildlife in an urban environment are fascinating for us.” He and his wife often walk in Tallinn’s parks, especially Kadriorg. “Beautiful nature is one of the strongest bonds between Estonia and Greece.”

THE UNDISCOVERED MAINLAND

Greece is widely known as a country of islands, and Estonian visitors tend to head there first. Yet the mainland’s diversity often remains overlooked. Papadopoulos highlights Nafplio – Greece’s first capital – as the country’s most beautiful city, surrounded by Mycenae and Epidaurus. Pilion, on the way from Athens to Thessaloniki, remains mysterious and untouched. Near Kyllini, pristine coastlines still exist. “Greece is also a mountainous country,” he adds. “We don’t promote nearly enough that we have excellent and affordable ski resorts.”

LANGUAGES THAT SOUND DIFFERENT BUT CONNECT

The Estonian language surprised him. “Many languages are filled with consonants. I really enjoy Estonian for its abundance of vowels.” Greek, meanwhile, is often considered difficult due to its grammar, yet much of Europe’s vocabulary is rooted in Greek.

There is one uniquely Greek word he highlights with affection: *filotimo* (φιλότιμο). It is nearly impossible to translate. It refers to an inner moral compass – honour, dignity, and the obligation to do good without expecting anything in return. “It is empathy, responsibility, and pride in doing the right thing, even when no one is watching.”

HOSPITALITY IN THE GREEK DNA

This attitude is deeply reflected in Greek hospitality. Warm weather encourages social life outdoors, but according to Papadopoulos, hospitality is also embedded in Greek identity. History remembers many foreigners whom Greece has embraced – one of the most famous being Lord Byron.

The Peloponnese – Papadopoulos’s birthplace – played a crucial role in Greece’s independence. “The Peloponnese is like a microcosm of Greece,” he explains. “It is the cradle of civilisation; everything Greece represents is concentrated there.” The Battle of Navarino is a key historical marker, and

the year 1826 now appears on the wine labels of the luxury resort Costa Navarino.

GREEK CUISINE – HONEST AND HEARTFELT

Naturally, the ambassador is proud of Greek cuisine. Recently, a leading culinary magazine ranked Greek cuisine second only to Italian. “I am a terrible cook myself,” he admits, “but I love honest, simple food.”

CHAPTER TALLINN

In Tallinn, he especially enjoys the atmosphere of the Rotermann Quarter, praising its blend of history and modernity. And when the time comes to leave, he and his wife will take with them small ceramic medieval houses – a charming reminder of Tallinn’s Gothic Old Town and of this northern chapter in a Greek diplomat’s journey. 🇬🇷

SKÅL SKOONE SPORDIP ARGILE!

Rannamäele ehk Rannavärava mäele ehk Skoone mäele ehk ajaloolisele Skoone bastionile rajatakse spordiväljakute park!

Enam kui kolm sajandit tagasi rajatud Skoone bastioni näol on tegemist Tallinna suurima inimkäte jõul ehitatud kunstmäega. Seda ehitati oma 20 aastat ja see valmis 1704 Põhjasõja ajal. Rootsi kuninga kaitse ja valitsemise all ja fortifikatsiooniinseneri Dahlbergi juhtnööride järgi püstitama 17. sajandi lõpul ümber vanalinna müüride tervelt 11 kunstmäge, ehk bastioni, mis kõik said nime Rootsi suurriiki kuuluvate maa-alade järgi. Valmis jõuti ehitada ainult kolm – Ingeri bastion ehk tänane Harju(-värava) mägi, need olid Rootsi riigi ehitada ja kõige suurem, mereäärne Skoone bastion kerkis linnarahva jõu ja vahenditega.

Miljonite kantmeetrite mulla kuhjamine linna-kodanike aedade ja muude rajatiste peale, ja nende endi sulaste ja hobuste-härgade tööjõuga, tekitas teravaid konflikte. Pärast kakskümmend aastat kestnud töid oli Skoone (rootsipäraselt Skåne) bastion 1704. aastal valmis. Läks veidi enam kui poolteist sajandit ning kasutusest välja langenud kindlustustest sai promenaadide komisjoni juhtimisel haljastusprogrammide täideviimisel taas roheala. Möödunud sajandivahetusel tegutses bastioni otsas esinduslikus puitpitsilises hoones lühikest aega kohvik-restoran. Mäel korraldati suviti vabaõhukontserte. Seal käidi amüseerimas, špatseerimas ja kurameerimas, nagu ütleb Jüri Kuuskemäe.

Kui linn sai 1913 valmis elektrijaama, peitis see koos korstendest tuleva suitsuga Rannamäelt

Tekst: PULSS

merevaate ja rahvas kadus ajapikku, koondudes pigem Harjumäele rajatud meelelahutuskuskesse.

Nõukaajal oli siin punalaevastiku lõbustuspark ja taasiseseisvumise ajal alagasiid vaidlused, mis saab edasi. Ajutise rajatisena oli 2011 mäele püstitatud Põhuteater.

Tallinna linna korraldatud Skoone liikuma kutsuva roheruumi maastikuarhitektuurivõistluse võitis NÜÜD arhitektid OÜ kavandiga „Skoone taskud“.

Maastikuarhitektuurivõistluse eesmärk oli leida Skoone bastioni alale lahendus, mis ühendab aktiivse eluviisi ja ajaloolise väärikuse, ning võidutöö täidab selle eesmärgi suurepäraselt.

„Uus pargiala avab Tallinna südames täiesti uued võimalused linlastele ja külastajatele, pakudes mitmekesisest keskkonda sportimiseks, liikumiseks ja vaba aja veetmiseks. Eriti oluline on see kesklinna koolidele, kes saavad uue roheruumi näol endale kaasaegse väliala liikumisõpetuse tundideks. Seisan selle eest, et pealinn pakuks

igale linlasele mitmekesisest ja kutsuvat keskkonda, kus liikumisrõõm on loomulik osa igast päevast,” märkis abilinnapea.

Tallinna Linnaplaneerimise Ameti arhitekt-linna-planeerija Paco-Ernest Ulmani sõnul sisaldasid võistlustööd erinevaid ettepanekuid, kuidas välja tuua ajaloolisi kihistusi – näiteks praegu maa all peidus oleva kontreskarp müüri eksponeerimist – ning kaduma läinud elemente, nagu vesi valli-kraavis.

SKÅL TO SKOONE SPORTS PARK!

A sports grounds park will be built on Rannamägi – also known as Rannavärava Hill, Skoone Hill, or the historic Skoone Bastion.

Built more than three centuries ago, the Skoone Bastion is the largest man-made hill in Tallinn. Its construction took about 20 years and was completed in 1704 during the Great Northern War.

At the turn of the last century, an elegant wooden lace-decorated building atop the bastion briefly housed a café-restaurant. In summertime, open-air concerts were held on the hill. People came there to amuse themselves, stroll, and court one another.

When the city completed its power plant in 1913, the building and the smoke from its chimneys obscured the sea view from Rannamägi, and people gradually disappeared, gathering instead at the entertainment center built on Harjumägi.

During the Soviet era, the site hosted an amusement park for the Red Fleet, and after Estonia regained independence, debates began over its future. In 2011, the temporary structure known as the Straw Theatre was erected on the hill.

The landscape architecture competition for the Skoone mobility-promoting green space, organized by the City of Tallinn, was won by NÜÜD Architects OÜ with their design “Skoone Pockets.”

Foto: Jake Farra

Küberturvalisuse unarusse jätmine võib tuua sunnitud tööpausi ja anda eelise konkurentidele

Organisatsioonid ei saa enam vaadata küberriski eraldiseisva teemana, vaid see on ärimudeli ja ettevõtte kasvustrateegia lahutamatu osa, kirjutab KPMG küberturvalisuse ekspert MIHKEL KUKK.

Kuke sõnul tähendab see, et iga tehnoloogiline otsus, partnerlus või digitaalne teenus loob samaaegselt võimalusi kurjategijatele, kes üritavad andmetele ligi pääseda. Edukaks osutuvad organisatsioonid, mis suudavad turbe siduda otseselt äriväärtuse loomisega, mitte käsitleda seda kuluna, rõhutab KPMG värske raport Cybersecurity Considerations 2026. Sest küberriskide realiseerumine võib anda kogu

ettevõttele tõsise hoobi, nii et tegu pole „IT-tagatoa” lokaalse probleemiga.

KÜBERRISKID MUUTUVAD AJAS NING ÜHA KEERULISEMAKS

Üks suurimaid muutusi on seotud tehisintellekti (AI) ja automatiseerimise laialdase kasutuselevõttuga. Turbeoperatsioonid muutuvad järjest autonoomsemaks – süsteemid tuvastavad, analüüsivad ja reageerivad ohtudele reaalajas. Samal ajal tekib uus riskikiht: mitte ainult kasutajate, vaid ka masinate identiteedid (API-d, teenused, AI-agendid) muutuvad haavatavaks. Kui need jäävad kontrollimata, võivad ründajad saada ligipääsu, mida on keeruline avastada. Seetõttu ei piisa enam traditsioonilisest identiteedihaldusest, vaid organisatsioonid peavad looma tervikliku vaate kõikidele digitaalsetele identiteetidele, sõltumata sellest, kas tegemist on inimese või süsteemiga.

OLULINE TREND ON GEOPOLIITIKA MÕJU KÜBERTURVALISUSELE

Tarneahelad, tehnoloogiapartnerid ja regulatsioonid ei ole enam neutraalsed, sest need võivad kujutada endast otsest riski. Organisatsioonid peavad arvestama, kust pärineb nende kriitiline tehnoloogia, millised on sõltuvused ning kuidas mõjutavad rahvusvahelised pinged teenuste kättesaadavust ja turvalisust. See tähendab, et küberturvalisus ja hankestrateegia peavad olema tihedalt seotud ning kriitiliste teenuste puhul tuleb vältida liigset sõltuvust ühest partnerist või piirkonnast.

IDENTITEEDIHALDUS, ANDMEKAITSE JA LÄBIPAISTVUS EI OLE ENAM TEHNILISED DETAILID, VAID OTSESELT SEOTUD BRÄNDI JA MAINEGA.

TÖÖTAJATE KÜBEROSKUSED AITAVAD RISKE MAANDADA

Samal ajal on küberturvalisus muutunud organisatsiooni vastupidavuse alustalaks. Küsimus ei ole mitte ainult rünnakute ennetamises, vaid nendele reageerimises ja neist taastumises. Küberintsident tähendab sisuliselt ärikatkestust, mille mõju võib ulatuda finantskahjust mainekahjuneni. Seetõttu peavad organisatsioonid investeerima mitte ainult kaitsemeetmetesse, vaid ka testitud taastumis-

võimekusse. Kriisiharjutused, varundusstrateegiad ja selged vastutusmudelid ei ole enam *nice to have*, vaid vältimatud.

REGULATIIVNE KESKKOND LISAB VEEL ÜHE MÕOTME

Euroopa Liidu võrgu- ja infosüsteemide turvalisuse direktiiv NIS2, digitaalse finantstegevuse määrus DORA ja teised regulatsioonid suurendavad organisatsioonide vastutust ning nõuavad selget tõendamist, et riskid on hallatud. See ei tähenda mitte ainult auditite läbimist, vaid süsteemset lähenemist, kus juhtimine, riskihaldus ja vastavus (GRC) on integreeritud igapäevasesse juhtimisse. Organisatsioonid, mis suudavad regulatiivseid nõudeid käsitleda strateegilise tööriistana, mitte pelgalt kohustusena, saavutavad selge eelise.

Oluline väljakutse püsib ka inimeste tasandil. Küberskuste puudus ei kao lähiajal ning organisatsioonid peavad leidma nutikaid viise selle leevendamiseks. See tähendab suuremat automatiseerimist, olemasolevate töötajate arendamist ning usaldusväärsete partnerite kaasamist. Edukaks osutub hübriidne mudel, kus sisemine ja väline pädevus täiendavad teineteist.

KORRALIK KÜBERJULGEOLEK ON ETTEVÕTTELE KONKURENTSIEELIS

Kõigi nende trendide keskmel on usaldus. Digitaalne äri toimib ainult siis, kui kliendid, partnerid ja töötajad usaldavad süsteeme ning andmete käitlemist. Identiteedihaldus, andmekaitse ja läbipaistvus ei ole enam tehnilised detailid, vaid otseselt seotud brändi ja mainega. Iga küberintsident on potentsiaalne usalduskriis, mille mõju võib olla pikaajaline.

Vaadates ettepoole, tuleb arvestada ka uute tehnoloogiate mõjuga, sealhulgas kvantarvutusega. Kuigi selle praktiline mõju ei ole veel täielikult realiseerunud, siis on selge, et tänased krüptograafilised lahendused ei pruugi tulevikus olla piisavad. Organisatsioonid, kes alustavad varakult *post-quantum* ehk kvantarvutite järgse strateegia planeerimist, vähendavad riske ja loovad endale eelise.

Kokkuvõttes on 2026. aasta küberjulgeoleku peamine sõnum lihtne – turve peab olema strateegiline, integreeritud ja äriga seotud. See ei ole enam ainult kaitsemehhanism, vaid võimalus luua konkurentsieelist ja tugevdada organisatsiooni vastupidavust. Juhtkonnad, kes käsitlevad küberriski finants- ja äririskina, suudavad teha paremaid otsuseid ning suunata investeeringuid sinna, kus need loovad kõige rohkem väärtust.

„Täna jälle me joome bensiini..

...täna jälle mul voolik on suus"... No siiski ei, aitäh, jätame need lauluread Tõnu Trubetsky suhu ja Vennaskonnale esitamiseks. Ja bensiin, diisel ja gaas jäävad mootorsõidukitele. Meie testime tanklatoitu!

M

aailm on muutumises. Rahvas räägib, et täna on tankla koht, kuhu minnakse nii kõhtu kinnitama kui koguni kohtingule, kus peetakse maha ärijutud ja pered naudingvad pühapäevalõunat.

Lisaks väidetakse, et kiirtoidukettide komplekteined, mis varem maksid viis–kuus eurot, on täna hiilivalt rühkinud 10–15 euro piirini. See on hind, mille eest veel mõned aastad tagasi sai korraliku päevaprae koos joogiga keskmises kohvikus. Hinnahoiatus mõistagi ka kohvikute ja restoranide hindade suhtes! Restoraniminekust kujunes “noh, korra kuus

saame lubada”. Või kord kvartalis. Või siis, kui keegi välja teeb.

Usalada, aga kontrolli! Ajal, mil isegi kiirtoidurestoranid alustanud hinnarallit, on ehk tanklaketi toiduleid veel kättesaadavad? Aga kuidas on hinna–kvaliteedi suhe? Kas toit püsib kures ja kui kaua? Valikuks väisasime pealinna nelja ketti – Circle K, Olerex, Alexela ja Terminal. Viimane on esindatud Tallinnas vaid ühe, Mustakivi tanklaga. Testisime kaubamärki kandvate “bensukate” toidupakkumisi ja – üle 10 euro toidukorra peale ei kulutanud!

Tekst ja fotod: PULSS

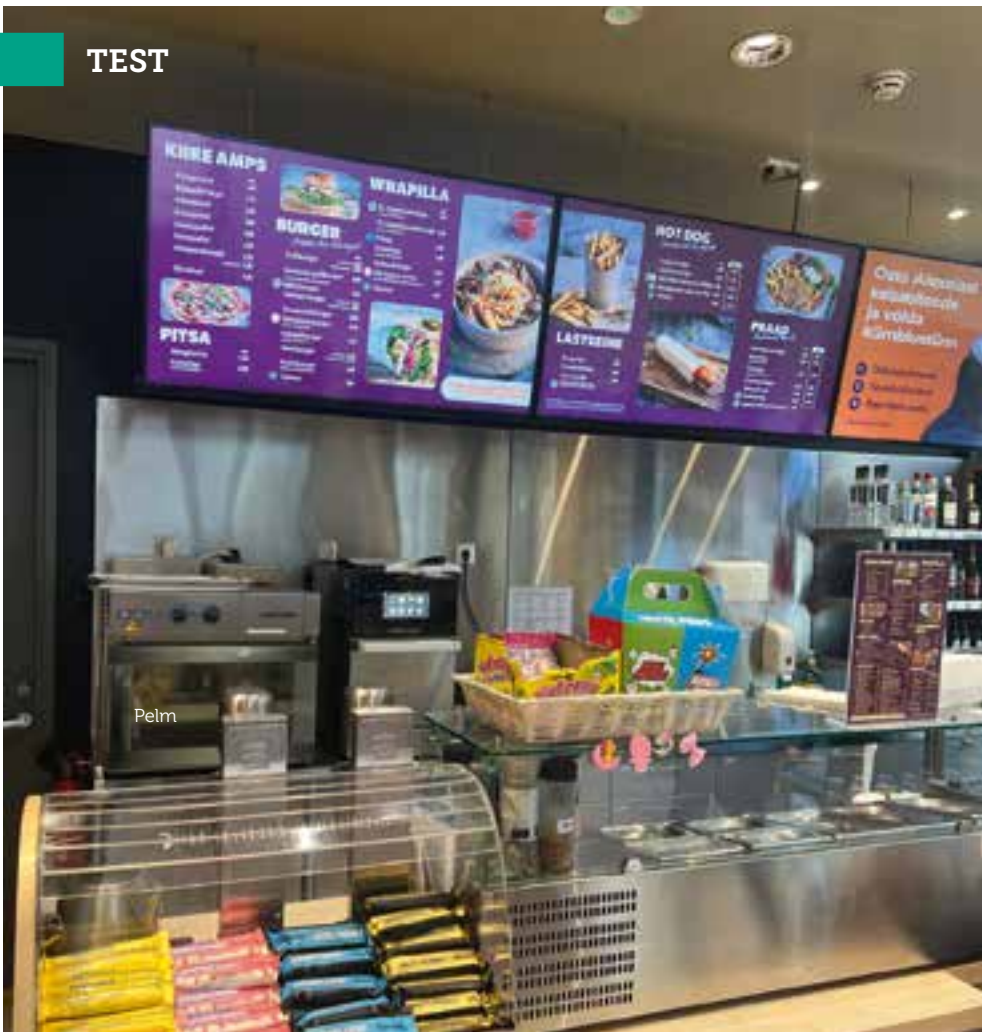
1. TERMINAL

Terminali ainuke, Mustakivi tankla on üsna uhke! Istumisala, eelkõige hoones sees, on kõikidest teistest tanklatest kõige muljetavaldavam – kohvikusaal hubane ja eraldatud. Menüü pakub meeldivaid üllatusi tuntud eestimaistest toorainetest – Liivimaa lihavesest, Peipsi kohafileeist salat või hoopis sealiha – pirakas šnitslipraad. Võtsime seda teist ja kolmandat, ja keskendusime prooviks kohafilee salati, tomati ja fetaga. Salat jäi küll veidi kuivaks ja maitse tagasi-hoidlikuks, kuid kiireks lõunaks täiesti arvestatav valik.

2. CIRCLE K

Circle K–s, ja neid on linnas, teadagi, mitmeid, on tunda tanklapoele omast

TANKLATOIDUD ON VIIMASTEL AASTATEL KÕVASTI ARENENUD. NII VALIKUVÕIMALUSTE KUI MENÜÜ TOITEVÄÄRTUSE JA TOIDU KVALITEEDI SUHTES.

liikumist ja melu, atmosfääri võtmes kuidagi kõikidest tanklatest ehk kõige vähem õdus koht. Toiduvalikust leiab enamasti kiirtoidu klassikaid – burgereid, vrappe ja *hot doge*, millest viimaseid kiidetakse kõige enam. Ka veganitele pakutakse siin *beyond meat* pihviga vrappi. Praetaolisi eined me aga ei leidnud, seega võtsime kõige suurema kõhutäite, mille andis leida – XL kebabi vrapi. Välimuselt küll isuäratav, kuid maitse rohkem keskmiselt tagasihoidlik. Kebabki polnud eriti maitsekas ning kogu vrapp mõjus veidi üheülbalisena. Ka kõhtu see pikemaks ajaks täis ei hoidnud. Kui otsida sealt midagi värskendavat, siis alati aitab välja värkselt pressi-

tud apelsini mahl. Pigem läheks, kui nälg juba nahka koorib!?

3. ALEXELA

Alexela tanklate poe ja kohviku istumis- alad on lahendatud viisil, mis pakub poe- mürast hoolimata piisavalt privaatsust. Lisaks oli Alexela ainus koht, kus sai einet nautida päris taldrikult metallist noa ja kahvliga ning juua kohvi tavalisest tassist, mitte ühekordsetest nõudest.

Nende menüü on rikkalik ja leidub kõike võimalikku, aga üllatav oli võimalus

tellida jagamiseks terve pitsa või hoopis panna ise kokku endale meelepärane praad, burger, salat, vrapp. Tõeline valiku- vabadus!

Meie fookus oli sealhii šnitslist praad, mis oli toekas ja tervikuna toimiv. Lisandiks valisime bataadifriikaid ja punase kapsa salatit. Positiivne oli, et roog valmis ahjus, mitte fritüüris, mis jättis toidust tervislikuma mulje. Portsjon oli suur ja täitev – võtsime stopperiga aega – sellest jätkuski energiat pea terveks õhtuks.

4. OLEREX

Kindlasti oleneb millisesse Olerexi keti tanklasse olete suundunud, aga meie valitud jaam oli ruumikas ja rahulik ning kohvikuala kena, puhas ja eraldatud. Toidu poolest on "olekas" tuntud oma ehtsa kebabi järgi. Menüüst leiab mitu erinevat kebabi varjundit, lisaks krõbe- kanale või veisepihvile. Olerex on aga teine tankla, mis pakub ka veganitele sobilikku pala – veganpihviga burgerit, salatit või praadi. Siit võtsime prooviks ikka kebabiprae salatiga. Värskest lõigatud kebabiliha oli mahlane ja maitse- kas ning mitmekesine salat lisas roale värskust ja toekust. Kuna oli pühapäev, tuli pannkoogiisu ning minipannkoogid rahuldasi edukalt magusaisu. Kõht jäi täis ikka pikemaks ning üldjoontes oli elamus meeldiv.

Kokkuvõtte: tanklatoitud on viimastel aastatel kõvasti arenenud. Nii valiku- võimaluste kui menüü toiteväärtuse ja toidu kvaliteedi suhtes. Enam ei piirdu valik ainult *hot dog*'i ja kuiva saiakesega. Pakutakse täiesti arvestatavat sooja einet, olgu selleks šnitsel, praad või teisalt värskel salat.

Soovitus – tasub proovida kiirtoidu- lettide asemel head ja paremat ning taskukohasemat otsida tanklast!

DRINKING GASOLINE!

No thanks – fuel is for cars. We decided to test gas station food instead.

People say modern gas stations are no longer just pit stops – they're cafés, meeting spots, even casual date venues. At the same time, fast-food combo meals that once cost €5–6 now quietly creep toward €10–15. A few years ago, that bought you a proper lunch in a decent café. Dining out has become an occasional luxury.

So we asked: while fast-food chains push prices higher, could gas station food still offer decent value? And more importantly, does it actually keep you full?

We visited four chains – Terminal, Circle K, Alexela and Olerex – and tested what under €10 can buy you.

Terminal

Terminal's only Tallinn station, in Mustakivi, feels surprisingly upscale. Its café area is cozy, spacious and far more stylish than expected. The menu highlights local ingredients, from Liivimaa beef to Peipsi perch fillet.

We tried the perch salad with tomato and feta. It was a little dry and mild in flavor, but still a respectable quick lunch option.

Circle K

Circle K has the busiest, most classic "gas station" atmosphere of the four. The menu leans heavily on fast-food staples – burgers, wraps and hot dogs, the latter being especially popular. There are vegan options too, including a Beyond Meat wrap.

We chose the XL kebab wrap, hoping for the biggest meal possible. It looked promising, but the flavor was fairly average: bland kebab, repetitive texture, and not very filling. Freshly squeezed orange juice was probably the highlight.

Good in an emergency hunger situation – but not memorable.

Alexela

Alexela stood out immediately for comfort. Despite the busy shop environment, the café seating felt private and relaxed. It was also the only place serving food on real plates with metal cutlery and coffee in ceramic cups.

The menu is extensive: pizzas to share, build-your-own meals, burgers, salads and wraps. We went for the pork schnitzel with sweet potato fries and red cabbage salad. The dish was oven-cooked rather than deep-fried, which made it feel lighter and fresher. The portion was generous and genuinely filling – enough energy to last the entire evening.

Olerex

Olerex impressed with a calm, clean café area and a menu famous for its kebab. There are several kebab variations, plus crispy chicken, beef and vegan options.

We tried the kebab plate with salad. The freshly sliced kebab meat was juicy and flavorful, while the salad added freshness and balance. Since it was Sunday, we also tested the mini pancakes, which easily satisfied the sweet tooth. Filling, tasty and overall one of the better experiences.

Verdict

Gas station food has evolved dramatically in recent years. The days of stale pastries and sad hot dogs are mostly gone. Today, you can get a solid warm meal, fresh salad or even a proper schnitzel without overspending.

If fast-food chains keep raising prices, gas stations may quietly become one of the best-value lunch spots around. **P**

Tunne end kui kodus...

... nagu itaallane! Oot-oot? Jaa-jaa – si, si! Viska paariks tunniks seljast eestlase hall, morn ja muredest murtud vammus ning vimm, ja tule naudi ning jaga sõprade seltsis vahemerelikke värve ja rõõme, lõhnu ja maitseid. Esimene valik ehk itaalia keeles *La Prima*!

Tekst: PULSS Fotod: Rene Lutterus, erakogu

Mida me teame Itaalia toidust? Enami-ku jaoks seostub see automaatselt pasta ja pitsaga. Kuid kaugel sellest. Itaalia köök on kirev kui mosaiik, kus igal regioonil on oma religioon, riitus, reeglid. Ja ka rutiin – jah, see argine, orgaaniline loomulikkus ja sundimatus. Ning muidugi oma kohalik tooraine! See on filosoofia, kus toit on püha, süsteem, kus aastaajad dikteerivad menüü ja imeline oliiviõli voolab nagu vesi.

Just seda saab tunda Vanalinnas Harju ja Müürivahe tänava nurgal asuvas restoranis La Prima Vanalinn, mis ei tegele pelgalt toidu lauale serveerimisega, vaid lausa päästeoperatsiooniga. Resto meeskonna püha ja vankumatu eesmärk – ükskõik millise masenduse või elutülpimusega sa uksest sisse astud, teeb see restoran su elu heaks. See on ambitsioonikas lubadus maailmas, kus enamik probleeme lahendatakse pangaülekanade või terapeudi abil. La Prima Vanalinnal on selleks oma relvad. Ja teate mis? Need töötavad.

PALVERÄNNAK ITAALIASSE

La Prima Vanalinn on Tallinna toidukaardil kanda kinnitanud juba aastaid ja erinevalt mõnest teisest kohast, mis aja jooksul mugavustsooni hääbub, on nemad valinud kulinaarse fanaatiku tee. Nad on alati olnud autentised, kuid viimased viis aastat on olnud kui palverännak Itaalia juurte poole.

Nad pakuvad hooajaliselt Itaalia eri regioonide toite, mis annab võimaluse suvel proovida kergeid ja värskeid roogasid päikeselisest Sitsiliast ning talvel toitvaid ja kosutavaid roogasid Piemonte piirkonnast. See on elav ja muutuv õpik neile, kes tahavad teada, mis on päris Itaalia.

Toidu osas peitub paiga tõeline trump kokkade oskuses mitte üle mõelda. Me elame ajastul, mil armastatakse kuhjata taldrikule vahte, geele ja samblaid. La Prima tiim teeb vastupidist. Nad usaldavad oma toorainet – maitseid on puhtad, selged ja rajatud lihtsatele koostisosadele, mis räägivad iseenda eest. Kuid ärge laske end petta. Selline lihtsus on koka jaoks tegelikult kõige keerulisem trikk. Kui sul on taldrikul vaid kolm

komponenti, ei saa sa ühegi vea taha varjuda. Oskus need tiptasemel toorained omavahel nii sobitada, et igaüks saab särada ilma teist lämmitamata, ongi omaette meistiklass.

On neid, kelle kriteeriumiks "õige" itaalia toidukoha suhtes on itaalia omanik ja kokk. Kui siin on vedajateks küll Eestimaa mehed, siis neil on vahetud suhted Itaalia tootjate ja partneritega ning peakokk reisib saapamaal suurema osa oma vabast ajast. Lisaks teavad nad ka, mida kohalik tahab, ja saavad nii seadistada, kohandada ning peenhäälestada üht ja teist, et paremini töötaks.

LEIBA JA TSIRKUST

La Prima Vanalinn toimib nagu gastronoomiline hariduskeskus lihtinimesele. Siit väljudes saab aimu, milline peab olema üks hea Itaalia toit. Kui siin võtta ette tavalised eestlaste eelistused – Caesari salat või lõhepasta –, siis siit saad teada, kuidas hea maitseb!

Pearoaga saab tellida ka meelelahutust, mis näeb ette iseseisvat oma laual kuumal kivil grillimist. Küllastajad võivad esmalt olla skeptilised sellise kogemuse suhtes, mil restoran paneb nad enda eest tööle. Kuid selles säreivas ürgses kuumuses on midagi vastupandamatut. Sa katsetad, keerad liha täpselt sellisesse küpsusastmesse, nagu ise tahad, ja tunned end hetkeks kui *chef*! Interaktiivne mäng võtab maha peenutseva restoranikrambi ning paneb elevusest kihama.

Restorani tõeline selgroog paljastub teenindusfilosoofias, mis on viidud peaaegu

LA PRIMA VANALINN
Müürivahe 2, Tallinn
+372 5631 3363
<https://laprima.restaurant/>

terapeutilise tasemeni. Vankumatu põhimõtte – kui midagi läheb valesti või kui mõni roog kliendile tööpoolest ei meeldi, siis selle eest tasu ei küsita või pakutakse koheselt ilma vaidlusteta midagi muud asemele. Kliendi hingerahu on püha.

MISSE MASSAB?

See pühendumus ja kompromissitu kvaliteet peegeldub teatud määral mõistagi ka hindades, mis on õigustatud. Kuid arvestades üldist hinnatõusu, jäävad siinsed pigem jõukohaseks nii piduliku sünnimuse mahapidamiseks kui ka lihtsalt sõpradega lõuna- või õhtusöögi nautimiseks.

Lisaks arendatakse süsteemi, kus klient saab nutitelefoni reaalajas jälgida oma arve seisu. Enam pole vaja öhtu lõpus muretseda: “Kas see viimane pudel Chiantit viis mind pankrotti?” Nii näed täpselt, millal on aeg tellimine lõpetada, enne kui pead oma neerud panti panema.

Õhkkonda, miljööd ja atmosfääri võimendab itaalia muusika. Üllatavalt on üsna valju tausta kõrval täiesti võimalik normaalselt suhelda. See võib mõnda väsitada, justkui oleksid veetnud päeva keevalises Itaalia pulmas – kogemus omaette! Õnneks saab väikese mure kiiresti uputada võrratute majanapsudega. Ise tehakse vast linna parimat *limoncello*t, kuid tõeline pärl on Bergamotto – tsitruseline, mõrkjas-magus meistriteos, mis suudab su aju ja meele edukalt algseadistada. Viimane on saadaval vaid külmal aastaajal; seni naudi *limoncello*t või *arancello*t.

ARRIVEDERCI, A PRESTO

Nii et kui mõtled, et kord elus võiks ju tõesti itaallast mängida ja La Prima Vanalinna väisata, siis suure tõenäosusega ei jää esimene külastuskord viimaseks. Ja tegelikult leiab põhjuse külastada kohta kasvõi kolm korda päevas! Sest lisaks lõuna- ja õhtumenüüle on La Prima Vanalinna värskemaks pakkumiseks itaaliapärase hommiku-

söök: pistaatsiakreemiga *croissant*, *mortadella* siidise *burrataga* või panin pesto ja *parmaga*. Kui just ei viitsi hommikuti köögis pottide-pannidega kolistada, võid siit leida variandi vähema vaevaga.

FEEL AT HOME...

...like an Italian! Wait—what? Yes, yes, *si, si*! For a couple of hours, shed the grey, worry-worn cloak of an Estonian and dive into the colors, aromas, and flavors of the Mediterranean. First choice – La Prima!

Italian cuisine is a mosaic, each region following its own rituals, rhythms, and ingredients. It's a philosophy where food is sacred, seasons shape the menu, and great olive oil flows like water.

You'll feel it at La Prima Vanalinn, on the corner of Harju and Müürivahe in Tallinn's Old Town. This isn't just a restaurant – it's almost a rescue mission. The goal is simple: no matter your mood on arrival, you leave feeling better about life. A bold promise in a world where most problems are solved with bank transfers or therapy.

La Prima has long held its place on Tallinn's food map through pure culinary devotion. Always authentic, the past five years have been a return to its Italian roots. Seasonal menus travel across Italy – light Sicilian freshness in summer, richer Piedmont comfort in winter. It's a living guidebook to real Italian food.

Its strength lies in not overthinking. In an era of foams and decorative moss, La Prima goes the other way. The kitchen trusts its ingredients: clean, honest flavors built on simplicity. But simplicity is the hardest trick of all – with only a few elements on the plate, there's nowhere to hide.

Some insist a “proper” Italian restaurant needs Italian owners or chefs. Here, the team is Estonian, but deeply connected to Italian producers, and the head chef spends much of his time in Italy. Just as importantly, they understand local tastes and fine-tune every detail for the guest.

La Prima also works as a kind of culinary classroom. You leave knowing better what Italian food should taste like. If Caesar salad or salmon pasta are your usual picks, this place shows how good familiar dishes can be.

You can even add some fun to your meal by grilling your food yourself on a hot stone. At first it may feel like extra work, but the sizzling heat is irresistible. You experiment, cook to your liking, and briefly become the chef. It replaces fine-dining stiffness with genuine excitement.

The backbone, however, is service – almost therapeutic in its approach. If something isn't right, it won't be charged, or will be replaced immediately. The guest's peace of mind is sacred.

Italian music adds to the atmosphere. Even lively, conversation flows easily. It may feel a bit much at times – like an Italian wedding – but that's part of the charm, and easily softened by house liqueurs. The limoncello is among the best in town, but the real star is Bergamotto – citrusy, bittersweet, and unforgettable.

So if you feel like being Italian for a day, La Prima Vanalinn is a good place to start – and you may not stop at one visit. With breakfast now on offer too – pistachio croissants, mortadella with burrata, or a pesto Parma panino – you could easily find yourself here three times a day. And if mornings and cooking don't mix, this might be the perfect solution. 🇮🇹

Foto: Magnus Heinmetts

SUVI ALGAB TALLINNA LENNUJAAMAST

Tallinna lennujaama otselennu sihtkohtade valik on päris kirju. Valikus on midagi igale maitsele: näiteks matkahuvilistele Alpid, Tatrad ja Põhjamaade mäestikud, päikesenautlejatele Vahemere-äärsed sihtkohad, romantikutele Pariis ja Rooma ning seiklejatele Istanbul, Amsterdam ja Malta.

Suvehooaja päris uued liinid on Wizz Airil **Gdańsk**, **Varssavi**, **Tirana** ja **Rooma**, mis tähendab, et nüüd saab

Wizz Airiga Tallinnast lennata kokku üheksasse sihtkohta. **airBaltic** lisas **Ateena**, **Hamburgi** ja **Viini** ning pakub suvehooajal Tallinnast lende lausa 25 sihtkohta. Eurowings lennutab nüüd **Prahale** lisaks ka **Düsseldorfi**.

Ja hea uudis ka saarlastele: suvel saab hooajalise lennuga **Kuressaarest** **Helsingisse** ja sealt juba kogu maailma avastama.

VAATA KAARTI, VALI OMA LEMMIK JA LASE SUVEL ALATA.

SUMMER STARTS AT TALLINN AIRPORT

The selection of direct flight destinations from Tallinn Airport is truly diverse. There's something for every taste: the Alps, the Tatras, and the Nordic mountains for hiking enthusiasts; Mediterranean destinations for sun seekers; Paris and Rome for romantics; and Istanbul, Amsterdam, and Malta for adventurers.

This summer season brings several brand-new routes from Wizz Air: Gdańsk, Warsaw, Tirana, and Rome, meaning Wizz Air now flies from Tallinn to a total of nine destinations. **airBaltic** has added Athens, Hamburg, and Vienna, offering flights from Tallinn to as many as 25 destinations during the summer season. **Eurowings** now flies not only to Prague but also to Düsseldorf.

And there's good news for the islanders as well: during the summer, a seasonal flight connects Kuressaare with Helsinki – and from there, the whole world is open for discovery.

TAKE A LOOK AT THE MAP, CHOOSE YOUR FAVOURITE DESTINATION, AND LET SUMMER BEGIN.

Tallinna
Lennujaam

Otse, Tallinnast!

Üle 55 otsesihtkoha aastas ja head ühendused ümberistumisteks.

airport.ee/sihtkohad

Kaardil otsesihtkohad 2026. aasta suvehooajal (29.03-21.10).

JÄÄGEM INIMIESTEKS!

HARDI VOLMER (1957) on teenekas Eesti filmirežissöör, lavastaja, teatrikunstnik, kujundaja ja muusik ning muidugi palju muud, sealhulgas ka poliitik. Uskumatu küll, aga järgmine aasta saab ta juba 70!

Tekst ja fotod: Thea Karin

Juubelipidustused ja tunnustamise laine said aga alguse juba tänavu, kui tema rahva poolt armastatud bänd Singer Vinger tuurimisega oma ümmargust 40 tähistas. Käbi ei kuku kannust kaugele ...juba tema isa Omar Volmer oli mitmekülgne ja legendaarne tegija, kunstnik ja kauaaegne Pärnu Koduloomuuseumi direktor.

Sündinud ongi Hardi Pärnus, kust ka tema pärjamine hoogsalt pihta hakkas. Aprilli alguses anti talle Wunderbaaris, Unistuste bändi üritusel, auhind panuse eest Pärnu muusikasse. „Sain endale nüüd hauakivi,“ naerab Hardi.

Auhinna autor on Pärnu kiviraidur Morsk, kes ütleb, et elutööpreemia on iseäralik kingitus. „Mul oli originaal tööeesrindlase orden nurgas, lisasin raketi, sain kõrgust juurde. Lisasin nõukogude aja sümbolid ajast, kus ta noortele meeldis, võimudele ei meeldinud – bändi muusika oli liiga mässu-meelne. Keskele panin Hardi bareljeefi ja viisnurga asemel Singer-Vingeri logo,“ selgitab Morsk. „Kui süsteem varises kokku, siis Singer-Vinger ja Hardi Volmer on ikka alles,“ naerab ta.

Pärnu pidustuse järgmisel päeval avati Port Arturi platsil tindifestival. „Olen tindinihull ja sattuda sünnilinnas lemmikkala festivalile oli veel üks suur kink,“ rõõmustas Volmer.

KINO PEAB SAAMA!

Ajaga võidujooks on Hardile olnud aastakümneid elustiil. Absurdne ja provokatiivne huumor ning ühiskonnakriitika seovad Hardi muusika- ja filmimaailma. Ta ei püsi ühes žanris: ühel pool räme, naljakas punk, teisalt tõsine filmikeel. Hea näide on „Minu Leninid“ – musta huumoriga ajalooline absurd, kus ta mängib nõukaideoloogiaga. See jäi tema ainsaks rahvusvaheliseks tööks (koostöös Lenfilmiga). Filmist sai tema tuntuim teos; hiljem kuulis ta, et Moskva ülikoolis oli linatesel revolutsiooni aastapäeval tähtis roll. „Mis saab olla suurem au, kui Moskva ülikooli ajaloo professorid oma ühisel kokkutulekul vaatavad minu filmi“.

Populaarne telesari „Pehmed ja karvased“ kestis 11 aastat. See lõpetati ootamatult, kui ETV eelarve läks ETV Plussi käivitamisele ja jalgpalli MM-i ülekannetele. Kolm aastat tagasi pöördusid tema poole vene emigrandid poliitsatiiri ideega:

TSITEERIDES GUSTAV SUITSU, FORMULEERIB HARDI OMA VERSIOONI: OLGEM EESTLASED, SAAGEM EUROOPLASTEKS, AGA JÄÄGEM SIISKI INIMESTEKS. OLGEM EESTLASED, SAAGEM EUROOPLASTEKS, AGA JÄÄGEM SIISKI INIMESTEKS.

„Novye Kukly” käivitus Eestis tehtud nukkudega ja on YouTube’is nähtav.

TANTSUD TÄHTEDE JA ISEENDAGA

Hardi filmides on Eesti suurkujusid: Aleksander Kesküla, Jüri Vilms, Priit Pärn, Johannes Pääsuke. Praegu töötab ta Georg Lurichi filmi kallal, kasutades hüperlaps-tehnikat – järjestikused fotod loovad sujuva liikumise. Sama võtet kasutas ta filmis „Maetud Euroopas”, mille idee sündis Kudjape kalmistul ja mis avab Euroopa 5000 aasta pikkuse matmiskultuuri. Film valmis kuue aastaga.

Koos Kiur Aarmaga valmis temast film „Jumalaga, rock’n’roll ehk minu elu esimene pool”. Kiur ütles: „Hardi Volmer on ainuke mees Eestis, kes suudab välja kanda autoportreefilmi, kelle kohta on nii palju liikuvat materjali”. Varaseid video-salvestusi on palju, sest isal oli 8 mm kaamera. Film liigub läbi kontsertide, festivalide ja laulva revolutsiooni. Hardi on õppinud ka rätsepaks, mis on lavatöös abiks olnud. „Olin kõigi teatrite õmblustöökodade naiste suur lemmik,” muhe-

leb ta. „Praegugi kohtan vanemaid daame, kes tulevad mind pisarsilmil tervitama”.

POOLE JALAGA TALLINLANE!

Nii ütleb enda kohta Hardi ning meenutab, et aastaid tagasi kelkisid nad lahkunud muusikust kolleegi Riho Sibulaga võidu, kes on rohkem linnas kolinud. Hardi võit oli ühe punktiga 13:12. Kolm korda sellest olid elukohad vanalinnas, mida Hardi meenutab kui kõige romantilisemaid. „Ma ei väsi halamast oma sõpradele vanalinna pärast”, ütleb Hardi, märkides, et on ilusaid paiku ja ehitisi. „Kui aega oleks, kirjutaksin sellest, et Tallinn ei peaks ainult beež ja hall olema - ja parodeerib laulusõnu „Tallinn, mu hall linn, sa mu mornide linn”. „Meil on ilus paekivi, ilusad aknakarbid ja portikused, detailid, mida võiks välja tuua. Vaade all-linnast Toompeale peaks turistide meelitama, aga suvel varjub kogu ilu intensiivse roheluse taha, „ kurdab Hardi.

Aga pole hullu, tsiteerides Gustav Suitsu, formuleerib Hardi oma versiooni: „olgem eestlased, saagem eurooplasteks, aga jäägem siiski inimesteks.”

LET'S REMAIN HUMAN

HARDI VOLMER (1957) is a renowned Estonian film director, stage director, set designer, musician, and even a politician. Remarkably, he will turn 70 next year. Celebrations have already begun this year as his beloved band Singer Vinger marked its 40th anniversary with a tour. Talent runs in the family – his father, Omar Volmer, was also a legendary artist and long-time director of the Pärnu Local History Museum.

Born in Pärnu, Volmer recently received an award at Wunderbaar for his contribution to the city’s music scene. Jokingly, he called it his “gravestone.” The award, created by stone sculptor Morsk, combines Soviet-era symbols with a portrait of Volmer and the Singer Vinger logo, reflecting his rebellious cultural impact. “Systems collapse, but Singer Vinger and Hardi remain,” the artist noted.

The next day, Volmer attended a

squid festival in Pärnu – another delight for him as a seafood enthusiast.

FILM AND CREATIVE WORK

Volmer has long embraced a fast-paced, boundary-pushing artistic life. His work blends absurd humor, provocation, and social critique. He moves between punk music and serious cinema, as seen in *My Lenins*, a darkly humorous historical film that became his most internationally recognized work. He later learned it was screened at Moscow University during a revolution anniversary event.

His satirical TV series *Softs and Hairies* ran for 11 years before ending due to budget shifts. More recently, he helped launch *Novye Kukly*, a political satire show by Russian émigrés, now available on YouTube.

Volmer’s films often feature major Estonian historical figures. He is currently working on a film about

wrestler Georg Lurich using hyperlapse techniques. His earlier film *Buried in Europe*, exploring 5,000 years of burial culture, took six years to complete.

A documentary about him, *Good-bye Rock’n’Roll*, traces his life through concerts, festivals, and the Singing Revolution. Early footage exists thanks to his father’s 8 mm camera. Volmer also trained as a tailor, which supported his theatre work.

HALF A TALLINNER

Calling himself “half a Tallinn man,” Volmer recalls living in 13 different homes – three in the Old Town, which he considers the most romantic. He wishes Tallinn preserved more of its architectural beauty and color instead of remaining “beige and grey.”

Paraphrasing Gustav Suits, he sums up his outlook: “Let us be Estonians, become Europeans, but remain human.” **P**

Foto: Mark Raidpere

Rüütel Paolo valguse ja pimeduse vahel

Paolo Girol tuli 2009. aastal Tallinna mõneks aastaks õppima – aga sattus töö otsa ja jäi siia elama

Tekst: PULSS

„See ei ole alati olnud lihtne, aga ma ei süüdis- ta kedagi; see on olnud minu enda valik,“ ütleb PAOLO GIROL (s 1972), Eesti Muusika- ja Teatri-akadeemia (EMTA) kompositsiooni ja improvisat- sioonilise muusika osakonna juhataja.

Kõik algas 16 aastat tagasi, kui Paolo võeti vastu EMTA kompositsiooni doktoriõppesse ning samal ajal alustas ta magistriõpinguid filmi alal Balti filmi, meedia ja kunstide instituudis (BFM). „Pärast vaid üht semestrit hakkasin mõlemas

asutuses õpetama heliga seotud aineid. Tol ajal said mulle olulisteks mentoriteks BFMi meediape- dagoog Hagi Šein ja EMTA muusikateadlane Urve Lippus, ning ma meenutan neid siiani soojuse ja tänutundega.“

TÖÖ PROFESSIONAALSES KESKKONNAS

Itaaliast tulles, kus asjaajamine on sageli büro- kraatiorohke, avaldas Eestile omane kiirus, kergus ja paindlikkus Girolile sügavat muljet. See avatus võimaldas seada esikohale ideed, mitte paberi- majanduse. Mõne aasta jooksul töötas ta EMTAs välja audiovisuaalse kompositsiooni õppekava ning aitas hiljem käivitada ka kompositsiooni ja multimeedia ning helirežii ja muusikaprodukt- siooni õppekavad. Tema sõnul on kooli kesken- dumine sisule ja õppijakesksusele põhjus, miks ta siia jäi. Valikut kujundasid võimalused: mentorid,

NAGU IGAL ITAALLASEL, ON KA MINUL KINDLASTI OMA TEMPERAMENTO, KUID AASTATE JOOKSUL ON SEE MUUTUNUD KAALUTLEVAMAKS JA TASAKAALUKAMAKS.

institutsiooni usaldus ja vabadus luua tähendus- rikkaid õppekavu. Kolleegid, kes esitavad välja- kutseid, ning tudengid, tänu kellele ta ise pidevalt õpib.

JUHTIMISE JA JUHENDAMISE TASAKAAL

Girol'i päevad jagunevad haldusülesannete ja õpetamise vahel: planeerimine, analüüs, osa- konna arendamine ning kohtumised kohalike ja rahvusvaheliste partneritega. Juhtimiskohustused on vähendanud otsest kontakti tudengitega – kompromiss, mida ta teravalt tunnetab. Ometi jääb suhe üliõpilastega talle kõige olulisemaks. „Ma õpin neilt alati väga palju,“ ütleb ta. „Nende toetamine ei ole minu jaoks pelgalt kohustus, vaid missioon.“

Eesti koht Põhja- ja Baltimaade võrgustikus ning programmid nagu Erasmus hoiavad akadee- miat rahvusvaheliselt ühendatuna. „Nii ei tunne sa end siin tegelikult kunagi isoleerituna,“ märgib ta.

RÜÜTEL JA TÄHT

Nüüd aga suur uudis: Itaalia Vabariigi president on otsustanud nimetada Paolo Girol'i Itaalia Tähe ordeni rüütliks. Tunnustus antakse neile, kes on silma paistnud Itaalia ja teiste riikide vahelise sõpruse ja koostöö edendamisel – Paolo puhul siis Eesti ja Itaalia vahel. „Ma olin siiralt üllatu- nud, lausa rabatud. Minu esimene reaktsioon oli, et otsekui *premio alla carriera* – elutööpreemia

kõige selle eest, mida olen teinud Itaalia ja Eesti vaheliste suhete edendamiseks ning ka vastupidi. Aga pärast esimest emotsiooni hakkasin ma seda nägema ratsionaalsemalt: tunnustusena mitte ainult sellele, mida ma olen teinud, vaid ka sellele, kuidas ma olen püüdnud seda teha – dialoogi, koostöö ja inimlike suhete kaudu. See on justkui Itaalia ütleks mulle: „Tubli, Paolo, jätka samas vai- mus, Itaalia seisab sinu kõrval.“ Selle tiitli saamine on mitte ainult au, vaid ka julgustus jätkata.“

ITAALIA VS EESTI

Girol kasvas üles väikeses linnas Veneetsia pro- vintsis ja külastab seda siiani sageli.

„Nagu igal itaallasel, on ka minul kindlasti oma *temperamento*, kuid aastate jooksul on see muu- tunud kaalutlevamaks ja tasakaalukamaks.“ Paolo tunnistab, et võrdles aastaid lakkamatult Itaaliat ja Eestit. „Lõpuks sain aga aru, et pidev võrdle- mine ei ole alati õige, sest need kaks riiki kuulu- vad väga erinevatesse ajaloolistesse ja sotsiaalse- tesse raamistikesse.“

Paolo lisab ühe detaili, mida paljud ei tea: Tal- linn ja Veneetsia on ametlikult sõpruslinnad alates 1984. aastast. Vaatamata vahemaale ühendab mõlemat linna seotus merega ning tundus hästi säilinud vanalinnade poolest.

Girol ütleb, et on end siin pigem teretulnuna, mitte tõrjutuna tundnud. Samas tunnistab ta, et tema eesti keel on endiselt „toidupoe tasemel“. Vankri-metafoori kasutades ütleb ta, et eestlased

Foto: Rene Jakobson

Foto: Jake Farra

otsustasid lükata oma riigi Euroopa poole, samal ajal kui tema kui mitte-eestlane tõmbab seda väljastpoolt!

Kõige enam tunneb Paolo siin puudust mitmekesisusest: maastike, toitude ja kohaliku elu kiiret muutustest, mida Itaalias võib kogeda isegi lühikese autosõiduga. Ta igatseb ka õues-olemise kultuuri ja hoolitsitud köögiviljaaedu, kust saab saadusi kohe noppida ja süüa. Samas on täna reisimine Eesti ja Itaalia vahel lihtne.

AASTAAJAD KUJUNDAVAD

Eesti kliima õpetas talle üht-teist. Sõbrad soovitasid tal kõik neli aastaaega läbi elada, et seda paika mõista. Suurimaks vapustuseks osutus tema jaoks valguse ja pimeduse äärmuslik kontrast. „Suvel võib päevavalgust olla peaaegu kaksikümme tundi, samas kui talvel võib seda olla vaid kuus,” selgitab ta. See rütm mõjutab tema sõnul meeleolu, energiat ja heaolu.

ARGIELU PEEGEL

Tema hobid on kultuurilised: kino, kontserdid ja erinevad sündmused. Nädalavahetused tähendavad sageli linnast põgenemist – autosõitu maale, lendu Kärklasse või Kuressaarde, praamisõitu Soome või bussiga Riiga minekut. Ta hindab selle piirkonna liikuvust ja loodab ühel päeval jõuda ka Ruhnu.

Muusika on olnud tema elu keskmes alati, ehk ki selle vorm on ajas muutunud. Kunagi mängis ta kitarristina bändis, mille mõjutajate seas olid näiteks The Smiths ja The Cure. Ansambel andis välja kaks kassetialbumit ja ühe CD ning just nende salvestamine juhatas ta muusikatehnoloogia ja akadeemiliste õpingute juurde. Bändi taasühinemist siiski plaanis ei ole. „Kui inimene tunneb, et tal ei ole kunstiliselt midagi öelda, siis on parem vaikida. Mõra on niigi piisavalt.”

TOIDUKULTUUR

Toidust ei saa muidugi mööda. Tallinnas on üle saja Itaalia toidukoha – aga kas mõni neist on ka päriselt hea? Paolo Girol tõmbab siin selge piiri: on kahte sorti Itaalia restorane – need, mida peavad itaallased, ja need, mis lihtsalt kannavad itaaliapärase nime. Tõeline erinevus ei seisne tema sõnul niivõrd toorainetes kui õhkkonnas ja külalislahkuses. Tarneahelate kaudu võib saada sarnaseid koostisosi, kuid itaallaste suhtumist külaliste vastuvõtmisse – soojust, seltskondlikkust ja inimlikku lähedust – ei saa importida.

THE BEST IN TALLINN

Paolo jaoks on paiku, mis on talle olulised just oma õhustiku ja rolli tõttu tema elus. Kino Sõprus ja Kanuti Gildi SAAL on enamat kui lihtsalt kultuuripaigad: neis kohtuvad külalislahkuse vaim ja professionaalne kunstiline programm.

„Vanalinnast sai minu jaoks justkui mõnus „elutuba”,“ ütleb ta, meenutades kortereid Toompealt Rataskaevuni ning pikki jalutuskäike Piiskopi vaateplatvormi ja Toompargi ääres koos Snelli tiigiga.

Need paigad pakuvad talle vaikust, mõtisk-

lusruumi ja argist kuuluvustunnet sama palju kui kultuurielamusi. Vanalinna tänavatest said tema pelgupaik; kino- ja etendusruumid on aga kohad, kus kohtuvad kogukond ja loominguline meisterlikkus. Koos joonistavad need välja selle linna isikliku külje, mida ta kunagi arvas ehk vaid põgusalt külastavat.

KUI INIMENE TUNNEB, ET TAL EI OLE KUNSTILISELT MIDAGI ÖELDA, SIIS ON PAREM VAIKIDA. MÕRA ON NIIGI PIISAVALT.

ÜKS KÄEPÄRANE VÕLUKEPP

Küsimusele, mida ta Tallinnas muudaks, vastab Girol väga konkreetselt.

„Ma suunaksin oma võlukepi Linnahallile ja muudaksin selle elavaks kultuuri- ja sotsiaalseks keskuseks,” ütleb ta. Ta kujutleb, et see toimiks koos Kultuurikatla ja EKKMiga, moodustades kunstilise tipptaseme keskuse, mille juurde kuuks ka interdistsiplinaarne uurimiskeskus kunsti ja tehnoloogia kokkupuutepunktis – eeskujuks sellised paigad nagu Notam Oslos või Ligeti Center Hamburgis.

Tema ettepanek on pigem praktiline kui ulmeline: ellu äratatud Linnahall võiks olla kultuuri, teadustöö ja innovatsiooni ankur, tugevdades Tallinna kui loovuse kohtumispaika kogu Põhja- ja Baltimaade piirkonnas. Giroli jaoks peitub linna potentsiaal olemasolevate tugevuste ühendamises, mitte nullist alustamises.

Foto: Mark Raidpere

PAOLO THE KNIGHT: BETWEEN DARKNESS AND LIGHT

Once upon a time – or rather, in 2009 – Paolo Girol arrived in Tallinn to study and stayed when work followed. He is still here.

"It has not always been easy, but I blame no one for that; it was my own choice," says PAOLO GIROL (b. 1972), Head of Composition and Improvisational Music at the Estonian Academy of Music and Theatre (EAMT).

What began as a four- or five-year plan became a long-term life. Sixteen years ago, Girol was admitted to a PhD programme in composition at EAMT while also starting an MA in Film Arts at the Baltic Film and Media School (BFM).

"After only one semester in Estonia, I began teaching sound-related subjects at both institutions. At that time, media pedagogue Hagi Šein at BFM and musicologist Urve Lippus at EAMT became important mentors for me, and I still remember them with warmth and gratitude."

WORKING PROFESSIONALLY

Coming from Italy, where administration is often heavy, Girol was struck by Estonia's agility.

"I was genuinely amazed by the lightness, efficiency, and flexibility of Estonian bureaucracy," he recalls.

That openness allowed ideas to take priority over paperwork. Within a few years at EAMT, he developed Audiovisual Composition and later helped launch Composition and Multimedia, as well as Sound Engineering and Music Production.

The institution's focus on content and student-centred learning, he says, is why he stayed. Girol describes his move to Tallinn as a choice shaped by mentors, institutional trust, and the freedom to build meaningful curricula. The city offered seasons that test you, colleagues who challenge you, and students who keep him learning.

"In the end, the professional environment is why I stayed," he says, adding that "supporting students is my mission."

THE KNIGHT AND THE STAR

Now the big news: the President of Italy has appointed Paolo Girol a Knight of the Order of the Star of Italy. The honour recognises people who strengthen friendship and cooperation between Italy and other countries – Estonia in his case.

"I felt genuinely surprised, almost shocked," he says. "At first, it seemed like a premio alla carriera – a lifetime achievement award for fostering cultural, academic, and educational relations between Italy and Estonia."

Later, he began to see it differently.

"It feels like Italy is telling me: 'Bravo Paolo, continua così – Italy stands beside you.' Receiving the title is not only an honour but also an encouragement to continue."

BALANCING MANAGEMENT AND MENTORSHIP

Girol's days are now divided between administration and teaching: planning, analysis, departmental development, and meetings with local and international partners. Management duties have reduced his direct contact with students – a trade-off he feels keenly.

Still, students remain the highlight.

"I always learn a great deal from them," he says. "Supporting them is not simply a duty but a mission."

Estonia's place in the Nordic-Baltic network and programmes such as Erasmus keep the academy connected.

"Academically, you never really feel isolated up here," he notes.

ITALY VS ESTONIA

Girol grew up in a small town in the province of Venice and still visits often.

"Like every Italian, I certainly have my temperamento, but over the years it has become more reflective and balanced. As for how 'Italian' I am, perhaps Estonians should answer that."

For years, he constantly compared Italy and Estonia.

"Eventually, I realised that constant comparison is not always healthy, because the two countries belong to very different historical and social frameworks."

He also points out a little-known fact: Tallinn and Venice have officially been twin cities since 1984. Despite the distance, both are deeply tied to the sea and known for their maritime histories and preserved old towns.

Girol says he has genuinely felt welcomed in Estonia, though he jokes that his Estonian remains at "grocery store level." Using a wagon metaphor, he says Estonians chose to push their country toward Europe, while he, as a non-Estonian, helps pull from the outside – his own way of belonging.

What he misses most is diversity: the rapid shifts in landscape, dialect, food, and local life that even a short drive in Italy can reveal. He also misses outdoor living and vegetable gardens where produce can be picked and eaten immediately. Still, travel between Estonia and Italy is easy today.

SEASONS THAT SHAPE YOU

The Estonian climate taught him an important lesson. Friends advised him to experience all four seasons to truly understand the country.

The real shock, he says, was the contrast between light and darkness.

"In summer there can be almost twenty hours

Foto: Mark Raidpere

of daylight, while in winter there may be only six."

That rhythm, he adds, shapes moods, energy, and well-being.

DAILY MIRROR

His hobbies are mostly cultural: cinema, concerts, and events. Weekends often mean escaping the city – driving into the countryside, flying to Kärda or Kuressaare, taking ferries to Finland, or buses to Riga. He values the region's mobility and hopes to visit Ruhnu one day.

Music has always been central to his life, although its form has changed. He once played guitar in a band inspired by The Smiths and The Cure. The group released two cassette albums and a CD, and recording them sparked his interest in music technology and academic study.

There are no reunion plans, though.

"If one feels they have nothing meaningful to say, it is sometimes better to remain silent for a while. There's enough noise anyway."

CUISINE CULTURE

Food, of course, cannot be ignored. Tallinn has more than 100 Italian food places – but are they good?

Girol draws a clear distinction between restaurants run by Italians and those that simply use an Italian name. The difference, he says, lies less in ingredients than in atmosphere and hospitality.

"Warmth, conviviality, and human connection cannot be imported."

A DEAL WITH TALLINN

Girol names a few places that matter to him because of their atmosphere and role in his life. Kino Sõprus and Kanuti Gildi SAAL are more than venues: they combine welcoming spirit with strong artistic programming.

"The Old Town became like a cosy living room – elutuba – for me," he says, recalling apartments from Toompea to Rataskaevu and long walks by Piiskopi Viewing Platform and Toompark, with its Snelli pond.

These places offer quiet, reflection, and belonging as much as culture. The Old Town became his refuge; the cinema and performance spaces are where community and craft meet.

ONE HANDY MAGIC WAND

Asked what he would change, Girol is specific.

"I would point my magic wand at Linnahall and transform it into a vibrant cultural and social hub," he says.

He imagines it working together with Kultuurikatel and EKKM to create a centre for artistic excellence, while also housing an interdisciplinary research centre connecting art and technology – inspired by places such as Notam in Oslo and the Ligeti Center in Hamburg.

His vision is practical rather than fanciful: a revived Linnahall could unite culture, research, and innovation, strengthening Tallinn as a creative meeting point in the Nordic-Baltic region.

For Girol, the city's potential lies in connecting existing strengths rather than starting from scratch. **P**

MOOD

DOUBLEBREASTED SUIT "SAVILE" IN
LIGHT WOOL, LINEN & SILK BLEND

Kaherealine ülikond suviselt kergest
villa, siidi ja linase segu kangast

BRIDAL GOWN IN LUXURIOUS HEAVY
WEIGHT SILK SHANTUNG WITH
HAND MADE SILK FEATHERS

Pruutkleit luksuslikust siidist, käsitsi
valmistatud siidist sulgedega

ERITELLIMUSEL, MEESTELE
BESPOKE FOR MEN

AMANJEDA BY KATRIN KULDMA

PÕHJAMAINNE LUKSUS
TALLINNA SÜDAMES

NORTHERN LUXURY
IN THE HEART
OF TALLINN

Disain ja stiil: Katrin Kuldma

Juveelid: Karin Kersa

Fotograaf: Karl Kuldma

MUA: Carmen Triini Tälli,

Elisabeth Raudsepp,

Maria Galland Paris,

Nöberu Stockholm

Modellid: Birgit Veegen / Agency Icon &

Kristjan Kasearu

Pildistamise koht: Niguliste

ERITELLIMUSEL, NAISTELE
ATELIER FOR WOMEN

BLAZER „COMO” IN LUXURIOUS HEAVY
WEIGHT LINEN, SHIRT IN FLORAL PRINTED
COTTON & TROUSERS IN SUPERLIGHT
COTTON, SILK BLEND SEERSUCKER FABRIC

Bleiser luksuslikust linasest kangast, särk suvise
lilleprindiga puuvillast ja püksid siidi, puuvilla
segu õhulise triikimisvaba tekstuuriga kangast.

DRESS „AISHA” IN SILK CHARMEUSE
Õhtukleit õhulisest siidsatiinist

EXPERIENCE THE ORIGINAL &
ICONIC AMANJEDA SHIRTDRESS
„KATE“

Amanjeda ikooniline särkpluuskleit,
mille luksuslikud detailid ja parimad
materjalid on omased vaid originaalile

DRESS „MARIE“ IN SILK BLEND
JAQUARD

Siidi ja metalli segu
žakardkangast kleit

LINEN JACKET „ISHARA“ &
TROUSERS „ODESSA“,
LINEN SHIRT „PORTOFINO“

Safari stiilis jakk ja püksid,
võimalus tellida kümnetes erinevates
toonides luksuslikust linasest kangast
ja seemisnahast, särk kvaliteetsest
õhukesest linasest

SILK TAFFETA DRESS
„KATE SAFARI“

Safari stiilis siidtaftist õhtukleit

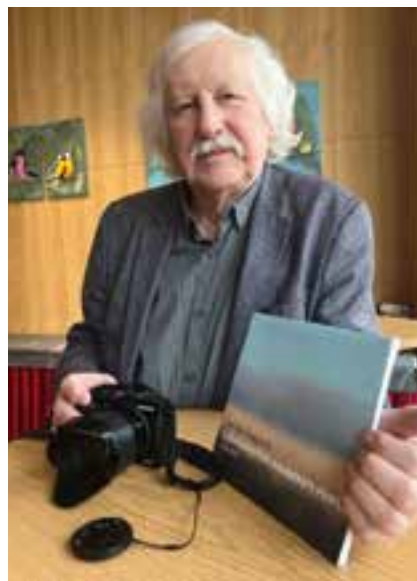
AMANJEDA
BY KATRIN KULDMA

August 1991.

OPERAATOR KLÕPS LINNARUUMIS

„Subjektiivne dokumentalist!“ – nii iseloomustas kunagi kolleegi ja nimekaimu legendaarne fotokunstnik Peeter Tooming. Ei kõla just väga intrigeerivalt – pigem kuivalt ja kiretult.

Tekst: Thea Karin Fotod: Peeter Langovits

Tegelikult leiab aga elumahla, kirge ja muuseas palju muudki PEETER LANGOVITSI (s 1948) enam kui poole sajandi vältel jäädvustatud argielu fotodelt küllaga. Peeter hindab pilti, mis ei ole vägisi püütud ega ponnistatud ega poseeritud. Ta otsib poeetikat ja elamusi argielurütmidest ja tühermaadelt, Tallinna linna eri asumitest. Hingelt tänavafotograafina jäädvustab ta hetki Tallinna arengust – peegeldades muutusi nii riigikorras kui ka ümbritsevas keskkonnas, arhitektuuris ja tänavapildis.

Mai 1984.

Juuli 1982.

Mai 1984.

TANTSUD TÄHTEDEGA

Tõised tegemised on Peetri viinud kokku ka kuulustega ning tähtsate sündmuste jäädvustamisele. Eriliseks peab ta kohtumisi Minox fotokaamera looja Walter Zappiga; kaadreid Vabaõhumuuseumist, kus ajakirjanik Madis Jürgen tantsib Hillary Clintoniga; vormelilegendi Niki Laudaga Raekojas ning Inglise kuninganna Elizabeth II jalutuskäiku vanalinnas koos president Toomas Hendrik Ilvesega.

Ta meenutab ka Balti ketti, ESTO 92 sündmusi New Yorgis ja ESTO 96 aegu Stockholmis. Sealt pärineb ka humoorikas ja meelde jääv hetk president Lennart Merist, kes seinale riputatud maakaardil löikas taskunoaga välja Riia kohale sattunud Tallinna nime ning teipis selle õigesse asukohta.

KOGUTUD TEOS

Aastatega on Peeter Langovits jõudnud teha üle 70 isiknäituse nii kodu- kui ka välismaal. Kogunenud materjalist oli ta ammu plaaninud koostada

fotoalbumeid, kuid takistuseks said kujundamine ja koostamine. „Pidin võtma kujunduse ja koostamise enda peale, sest keegi teine oleks selle hulga fotode juures hulluks läinud,“ muheleb Peeter.

Väljaannetest mahukaimad on soomepoiste lugu ning tagasivaade Väike-Õismäe arengule. Fotoalbumis „Argine Väike-Õismäe. 1975–2025“ leiduv „Udune hommik uusrajoonis“ on kujunenud üheks visiitkaardiks. „Igal detailil on oma roll, kui ühes kaadris jooksevad mitmed asjad kokku,“ ütleb ta.

Peetri järgi just mustvalge foto toob pildi emotsiooni kõige paremini esile. Valik tema loomingulisest kujunemisest hobipiltlikust pressifotograafi ja fotokunstnikuni jõudis Fotomuuseumi välja antud mahukasse fotoraamatusse „1/2 sajandit“.

Kaante vahele said ka varasemad ülesvõtted Pariisist, Riist, Pärnust ja Kingissepast (Kuresaarest). „Eelkõige võluvad mind kontrastid ja erinevate ajastute kihistused,“ ütleb ta, mõeldes eelmise aasta detsembris trükivalgust näinud raamatule Sitsi tänavast.

Suvi 1991.

Juuli 1982.

Mai 1984.

Peeter rõhutab, et juba ainuüksi 30-minutilise jalutuskäigul võib avaneda kiht kihi järel eri ajastuid, stiile ja vaatenurki.

Peagi ilmub raamat „Keskpäevatunnist Vee-renni kvartalis“.

„Tahan, et kultuurilugu saaks kaante vahele. Olen korra teinud toetusetaotluse ka Kultuurkapitalile, et raamatud jõuaksid suurema lugejaskonnani, kuid seni pole see õnnestunud,“ ütleb ta.

MUUTUV LINN

Iga päev teeb Peeter oma sõnul „klõpse“ ja tunnistab, et hoiab parema meelega fotosid käes, kui tegeleb arvutifailidega. Kogunenud on ajaloolise väärtusega materjali muutustest eri asumites ja paikades. Südamelähedane on Peetrile lapsepõlvemaa Kitseküla. Kaamera-ga jõuab ta sageli ka Kalamajja, Pelgulinna ja Nõmmele. Nõmme puhul häirivad teda eramute

vahele ehitatud nõukogudeaegsed korrusmajad. Südalinnas toob ta negatiivse näitena esile Süda-Tatari kvartali saatuse, kus miljööväärtuslik tervik lammutati. Positiivse näitena tõstab Peeter esile KUMU, mis on Kadriorgu hästi sobitunud.

Kuigi Kalamaja ja Pelgulinn on tundmatuseni muutunud, on seal siiski õnnestunud säilitada omaaegset miljööd. Kahjutunne valdab teda Linnahallile mõeldes – hoonele, mis oli omal ajal maailma arhitektuuri silmapaistvaks näiteks. Ka Hipodroomi linnakeskkonnast väljaviimist vaatab Peeter kriitiliselt: „See oli ainulaadne ajalooline paik, mis kandis endas kultuurikihti, mida ei saa kuskil mujal samas tähenduses tagasi ehitada.“

Õnnestunud on tema hinnangul nii Rotermani kvartal kui ka Kalarand, mis pakub huvitavaid lahendusi, teab ta oma jalutuskäikudelt.

Alates 2018. aastast on Peeter Langovits pildistanud kergliiklusteed, mis algab Rocca al Mare

Aprill 2020.

Aprill 2004.

Aprill 2020.

ja viib Hiule, olles ühtlasi piiriks Haabersti ja teiste linnaosade vahel. Endisele raudteetammile rajatud teelt avaneb mitmekesine pilt: nii kaunist kui ka rikutud loodusest, nõukogudeaegsetest kasarmutest ja uutest rajatistest, puhkavatest ja sportivatest linlastest ning loodusse naasnud vanadest raudteeliipritest.

LAST BUT NOT LEAST

Muidugi on aja jooksul muutunud ka fototehnika. Alustades algelise Smena-2 kaameraga, õnnestus tal 1984. aastal hankida Canoni peegelkaamera ning Canonile on ta siiani truuks jäänud. Seejärel tulid digikaamerad.

Peeter ütleb, et tema tütar pildistab enamasti mobiiltelefoniga ning tulemused on suurepärased. „Ega aparaat, ükskõik milline, pilti tee – selle taga on ikka inimene,“ selgitab ta ja lisab, et ise eelistab siiani fotokaamerasid, võib-olla lihtsalt harjumusest.

Aprill 2004.

Lennart Meri Augustis 1996.

Jaanuar 2017.

“A SUBJECTIVE DOCUMENTARIAN”

... – that’s how the legendary Peeter Tooming once summed up his colleague and namesake. The phrase sounds modest, almost plain, yet it fits Peeter Langovits (b. 1948), whose half-century of everyday photography reveals far more: quiet poetry, unforced moments, and the pulse of Tallinn’s changing streets.

Langovits trusts images that breathe on their own. He roams neighbourhoods, wastelands, and new developments, catching the city mid-stride – politics shifting, buildings rising or vanishing, rhythms of life unfolding. A street photographer at heart, he records Tallinn’s evolution one unposed moment at a time.

DANCING WITH THE STARS

His press work has brought him close to public figures and historic events: Walter Zapp with his Minox, Madis Jürgen dancing with Hillary Clinton at the Open Air Museum, Niki Lauda at the Town Hall, Queen Elizabeth II strolling through the Old Town with President Ilves. He remembers the Baltic Way, ESTO gatherings in New York and Stockholm, and President Lennart Meri humorously cutting the misplaced word “Tallinn” from a map and taping it back where it belonged.

A CHANGING CITY

Langovits takes daily “clicks,” preferring prints to files. His archive now documents decades of change across Tallinn. Kitseküla, his childhood home, remains closest to his heart, but he often wanders Kalamaja, Pelgulinn, and Nõmme. He laments Soviet blocks squeezed into Nõmme’s

garden-city fabric and the destruction of the Süda-Tatari quarter, while praising KUMU’s harmony with Kadriorg.

Kalamaja and Pelgulinn have transformed yet kept their soul. He mourns the fading glory of Linnahall and the loss of the Hippodrome – “a cultural layer that can’t be rebuilt.” By contrast, he sees Rotermann and Kalarand as successful renewals.

Since 2018, he has photographed the pedestrian-cycling route from Rocca al Mare to Hiiu, a former railway line revealing everything at once: wild and wounded nature, Soviet barracks, new buildings, people resting or exercising, and old sleepers swallowed by moss.

LAST BUT NOT LEAST...

Technology has changed, but his approach hasn’t. From a Smena 2 to a Canon SLR in 1984 and later digital cameras, he has stayed loyal to the craft. His daughter shoots mostly on a phone – beautifully, he notes. “The camera doesn’t make the picture – the person does.” He still prefers a camera in hand, perhaps simply out of habit. **P**

September 2019.

LEGENDID JÄTKUVAD...

Mullu suvel maalis disainer ja illustraator Arsen Kljan Kopli tänaval 72, Krulli trammipeatuse lähedal betoonseinale Tallinna vanalinna legende.

Tekst: PULSS

Kopli tänav (esialgu Telliskopli, 1924. Kopli, nõukogude ajal Kalinini) rajati 18. sajandi lõpust, kui keelati surnute matmine kirikuaedadesse ja rajati uued kalmistud linnaäärde. Kopli kalmistule jalutamiseks ja söitmiseks rajatud Telliskopli teele istutati puid, seati puhkepinke ja ligi sajandi seisis Kopli ja Volta risti lähedal Seywangi surmavärv. Värava laskis rajada kolleegi kohvikupidaja ja kondiiter

Seywangi ja tema naise mälestuseks koogi ja marstipanimeister Georg Stude arhitekt Nikolai Thamme projekti alusel (1858). Värav tähistas Seywangi poolt toona Volta tänava nurgalt Kopli kalmistu suunas Sitsi mäeni ulatunud puistee algust. Kuid legendi järgi olla värav kerkinud varjusurmast ülestõusnud ja sealkandis lõplikult koolnud emand Seywangile. Haiguse järel hinge heitnud emanda põrm pandi kirstu ja kalmistule Koplis, kus paigutati kuni matusteni kabelisse. Aline-Sophie oli aga ainult varjusurmas ja tal jätkus jõudu kirstust ja kabelist lahkumiseks. Ta alustas teed tagasi linna, aga ta ei suutnud tormile ja sajule teel vastu panna, kaotas meelemärguse, langes tee ja suri nüüd juba tõeliselt...

Oli kuidas oli. Surmavärv lammutati 1959.

Nüüd jätkuvad pea samas kohas legendid muuralite kujul! Kes veel pole märganud, tasub uurida! Näeb muidugi ka trammiaknast!.

LEGENDS CONTINUE...

Last summer, designer and illustrator Arsen Kljan painted scenes from Tallinn's Old Town legends on a concrete wall at Kopli Street 72, near the Krull tram stop.

Kopli Street (first Telliskopli, later Kopli, and in Soviet times Kalinini) developed in the late 18th century, when burials were moved from churchyards to new cemeteries on the city's edge. Along the road to Kopli Cemetery, trees were planted, benches added, and for a century (1858–1959) the Seywang Death Gate stood near the junction of Kopli and Volta Streets. Commissioned by confectioner Georg Stude in memory of his colleague Seywang and his wife, the gate marked the start of a boulevard leading toward the cemetery.

Legend says, however, it was built for Mrs. Seywang, who rose from the death and tried to get back home but died there on the boulevard later.

Now the legends continue in almost the same place – in murals! If you haven't noticed them yet, take a look – you can even spot them from the tram. [P](#)

AIGAR VALS KOMMI ASEMELE

Initsiaalid ütlevad ära, et AV looming on vähemasti audiovisuaalne. Või sünesteetiline, nagu üks lugugi uuelt albumilt. Ehk mitmikjutav. Voogavad-voolavad mahemeloodiad ja vokaaliosi sünt-pop-proge, *new wave/dream* indie-kitarri ja veits vana Messi võtmes. [P](#)

FLORIAN WAHL RONGISÕIT

Nõuka-ajal kuulati plaadi pealt Ervin Abelit ja Eino Baskinit. Ja naerdi laginal! Nali tegi vabaks. Nüüd, taas raskel ajal, kuulame Florian Wahli. Ja naerame laginal. Naer teeb vabaks. Seikle sinagi koos Gena ja Potsatajaga Jüri Ratase rongis. Ja kõik saavad lisaks lakkuda, nii et kohe raske lahkuda! [P](#)

JOHANNES LAAS PASSENGER SEAT

Kitarristi teine kaua-mängiv viib meid justkui autosõidule või tuurile. Muhedad meeleolud, mõnusad rütmid. Ning ka vaheldus! Et keegi rooli taga olijatest magama ei jääks, kõlab mõni lugu nagu indie või punk! Lahe kulgemine! [P](#)

MARIA KALLASTU DIGIPALAVIK

Debüütalbumi sisendi taga on koos Kallastuga Boipepperoni ja Mattias Tirmaste. Külalistena teevad kaasa Nublu (lool "Grl Vmp") ja Kitty Florentine (lool "Peegeldus"). 10 lugu, millest osa on juba singlina tuntud, ning tõenäoliselt enamusel austajatest ka ülejäänud lood live läbi teada. [P](#)

SÕPRUSE PÜESTEE PANEELIDE ILU JA VÕLU

Hurmvate analoog-retrokõladega taustal esinevad tuntud headuses taas Vainola-Varik ja Vaik. Nostalgiahõngu-liste melanhoolsete meeloodiate ja luulelührikaga oma käte ja mõtetega laetud lugude seas on ka üsna huvitav kover House Of Love'ilt. [P](#)

DANIEL LEVI HOME FAR FROM HOME

Pole teada, kui soe see suvi siin Eestis tuleb, aga suvemusa on siin & done! Varavalgest päikese-tõusest sunsetini biitlil. Pärnus või Pirital. Või Palangas! Nagu välismaal R&B ja soul ja funk ja Maroon 5 ja J Timberlake. [P](#)

ANTONIO TENSURO KÄRA JA MÜRA

On see džäss või mis(s)?! Ok, sellist gruuvit tumeudu toodavad nii mõnedki nimed ilma-peal. Lonks lounge'i, amps *ambient*, tonks *triphoppi* et *cetera*. Olemas immersivsus, surround ja atmosfäärlisus et *cetera*. [P](#)

TOMO KATSURADA MISHA PANFILOV ETERNAL ALMOST

Tore üllatus meie Mishalt! Koostööst jaapani kitar-risti ja prodjuusseriga on sündinud albumitais vahest isegi üllatavalt värskest kõlavat kraami. Tõsi, kõik see baas ja põhiline on ikka nagu tuttav. Aga pealisehitis on Tõusva Päikese maa tegijate poolt kõrva ergastav. Eriti vokaal. [P](#)

Lahe on see, et meil on **MERI!**

TAAVI-PEETER LIIV on laulja-laulukirjutaja, produtsent ja helilooja, kes varasemalt välja andnud kaks albumit "Absurd", "Skorpion" ning EP "Laetud".

Küsis: PULSS Vastas: TPL Fotod: Mia Tohver

Ta on produtseerinud muusikat ka teistele artistidele ja olnud helilooja nii Tallinna Linnateatris, Endla ja Ugala teatrites ning viimasel ajal tegev Kinoteatri "Lühkarid" lavastuse juures.

Samuti töötab Taavi-Peeter muusikaproduktiooni õppejõuna Eesti Muusika- ja Teatriakadeemias. Äsja ilmus artistilt kolmas album "Uuel tänaval".

Kuidas sõbrad tutvavad või töökaaslased sind kutsuvad? Taavi-Peeter? Härra Liiv?

Hoidku selle eest, et keegi mind härra Liiviks kutsumaks! Üldiselt olen Taavi, Taavi-Pets ja püüdlikumad ütlevad ka Taavi-Peeter.

Sul ilmus äsja uus kauamängiv "Uuel tänaval". Kas kolisid uude kohta, kuhu?

Ka kolisin, aga Uus tänav, mille järgi mu album ka nime on saanud, on koht, kus asub mu stuudio ja kus igapäevaselt muusikat tegemas käin.

Mida veel uut on sinu elus aset leidnud aasta esimese 5 kuuga?

Väga palju kukkumisi, enese püsti ajamisi ja küpsemist. See on väga tüütu, aga kasulik!

Muusika on sul kõla poolest indie-kidra-popp maa-keelse lüürikaga, peaks peale minema küll! Kas tead, kes on su publik, ja mis lood sinu albumilt võiks pureda end rahva südamesse?

Ma tean, et kõige suurem segment minu publikust on Tallinnas elav naisterahvas vanuses 25–34. Ilmselt meeldib neile lugeda, käia teatris, kinos. Ise usun, et minu muusika on vaba ja ootab igasuguseid kuulajaid – mehi, naisi, noori, vanu. Uue albumi kohta olen saanud positiivset tagasisidet eri inimestelt erinevate laulude kohta. Ja see teeb mu meele rõõmsaks ja tekitab tunde, et olen maha saanud tervikliku plaadiga.

Teed eri töötösi nii teatris kui EMTAS. Tundub põnev. Räägi, mis hetkel käsil?

EMTA-s ma tööotsa ei tee, olen muusikaproduktiooni õppejõud. Hetkel teeme bändiga proove, et olla valmis esitluskontserdiks, mis toimub 29. mail Von Krahlis. Ja kuna olen loominguliselt soe, siis vaikselt teen ka juba uusi laule, millest mõni võiks maanduda järgmisel albumil.

PULSS on linnaruumi leht ka, nii et uurime, mis sinu meelest on Tallinnas lahe ja mis võiks olla parem?

Lahe on see, et meil on meri ja Eesti mõistes suur linn, kus on avastamisrõõmu. Linnaruum võiks olla ratta- ja jalakäijasobralikum – kahjuks tundub, et juhid togivad linna tagasi teise suunda ja see teeb nõutuks.

The Great Thing Is That We Have the Sea!

Taavi-Peeter Liiv is a singer-songwriter, producer, and composer whose work moves between albums, theatre stages, classrooms, and studios. He has released two albums, and the EP, and has produced music for other artists. His compositions have been heard at Tallinn City Theatre, Endla Theatre, and Ugala Theatre, and most recently in Kinoteater's production Lühkarid. Alongside his creative work, he teaches music production at the Estonian Academy of Music and Theatre.

Liiv's newly released third album, On Uus Street, takes its name from a very real place in his life: Uus Street, where his studio is located and where he spends his days making music. Although he recently moved, the street itself represents a creative anchor rather than a new home address.

Despite his full name, he prefers to be called simply Taavi – or sometimes Taavi-Pets. Being addressed as "Mr. Liiv" is something he actively hopes to avoid.

Musically, his sound blends indie guitar pop with Estonian-language lyrics. While he's aware that a large part of his audience consists of Tallinn-based women in their late twenties and early thirties – people who likely enjoy books, theatre, and film – he sees his music as open and welcoming to everyone. Feedback on the new album has been encouraging, with different songs resonating with different listeners, giving him the sense that he's created a cohesive whole.

At the moment, Liiv is rehearsing with his band for the album's release concert on May 29 at Von Krahli Theatre. Creatively, he feels energized and has already begun writing new material, some of which may find its way onto a future album.

When it comes to Tallinn, he feels grateful. The city's greatest strength, in his view, is the sea and the sense of discovery that comes with living in a comparatively large Estonian city. Still, he believes the urban space could do more for cyclists and pedestrians, noting with concern that recent decisions seem to be steering the city in the opposite direction. **P**

SÜDAPÄEVAPÄIKE
Kunstnik Tanel Veenre on kandnud laste joonistatud päikesed hõbedasse, säilitades siira juhuslikkuse. Vaba joont järgivad hõbetraadist ripatsid on kergesti kantavad ning lapsemeelselt mängulised lisandid. Hingele paslik valik. **69€**

HARMOONIA PUUDRIS Neli värviharmoniat sulanduvad Météorites pärlipuudritega. Matistava mineraalide kompleksi ja niisutava skvaalaaniga rikastatud uuenenud kompaktpuuder kinnitab meigi ja ühildub suurepäraselt oma naha tooniga. **75,99€**

@stellarium

Suvine signatuur

Lendlevad kleidid, kõrged kontsad ja värskem soeng: see on pidulikuma osa suvest. Aeg, kui kõik on justkui pilla-palla – peod, piknikud ja paadisõidud. Ei tea, millist kutset vastu võtta ja millest loobuda. Kuid üks võiks läbi suve olla ikka kindel ja see on ilurutiin.

HEA TÜDRUK Good Girl! 10. aastapäeva tähistamiseks tutvustab Carolina Herrera Good Girl Jasmine Absolute'i – lõhnajärgi signatuurjasmiiini ja algse ikooni julget uut väljendust. See rikkalik, lilleline gurmaelõhn võimendab jasmiiini säravat sensuaalsust ja tähistab vastupandamatut võlu ja kartmatu naiselikkuse kümnendit. **30ml 93€**

KÕRGMOOD SINU NAHAL Gaultier Divine Couture'i lõhna südames kohtuvad ootamatult mahlane ja üleannetu vaarikas ning kerge ja julge bessee. Jean Paul Gaultier Divine Couture on soe ambra-gurmeelõhn, mis on ühtlasi sensuaalne ja ajatu. **30ml 101€**

HALDJA SUUDLUS Täida oma suvist meeleolu BOSS Alive Sparkling Lavendliga, kus esimest viiulit mängib valge lavendli essents, graatsiline jasmiiini absoluut ja värskendav kookose akord väljendavad piiritut õndsust ja naiselikkust. **30 ml 82€**

VAARIKA VALSS Giorgio Armani parfüümvesi Si Passione Red Bloom väljendab lillede, puuviljade ja vanillipuidunootide rõõmsat ning elavat energiat. Kompositsioon avaneb mahlase vaarika, värskendava bergamoti ja musta sõstra pungade elava seguga. See lõhn on loodud naisele, kes ütleb iga päev oma soovidele „Si“. **50 ml 130€**

SENSUAALNE SÜGAVUS Armani parfüümvesi Emporio Armani Power Of You on lõhn, mis toob ruumi valguse. Selle eksotilised avanoodid paljastavad energilised granadillakordid. Kompositsiooni säravas südames kajab plumeeriaakord, millele annab sensuaalse sügavuse kreemjas Bourboni vanill. **30 ml 76,99€**

TUNNE OMA NAHKA Kiehl'si Ultra Facial Meltdown hoolitseb tundliku ja ärritunud naha eest. See on sügavniisutav näokreem, mis sisaldab 1% kolloidkaerahaju, et nahka kaitsta. See imendub õrnalt nahka, moodustades õhukese kaitsekihi. **50 ml 47,99€**

TERVELE PERELE Rohkem kui sajandi pikkuse päikese- kaitsealase teadustöö tulemusena lansseeris Shiseido uue generatsiooni päikesekaitsetoote Expert Sun Protector Lotion Sensitive SPF50+, mis on loodud spetsiaalselt tundliku naha vajadusi silmas pidades ning sobib kasutamiseks ka alates kuue kuu vanustel lastel. **150 ml 48€**

Tootjate fotod

**TIHEDAMAD
PIKEMAD
TUMEDAMAD** RIPSMEDE juba 4 nädalaga!

Edasimüüjad: Tallinki laevad ja Tallinki e-pood, Loverte, Macta Beauty, MyLook, Tradehouse, Ideaal Kosmeetika jt

MAXEYLASH

VALI OMA KANGELANE

Aeg on rihmad kinnitada ja startida. Parfüümimaailm pakub uusi lõhnaelamusi, kus peaosas lavendel. Kõrvalosades säravad iiris, aniis ja muskus

EDU EUFOORIA Koge Rabbane'i INVICTUS Elixir'i võimast ja joovastavat lõhna, mis viib sind võidu piiridele. Selles kompositsioonis põimuvad keev soolatud mine-raalne akord aroomatse küpressi ja luksusliku vaniljekaviaari küllusega. INVICTUS Elixir on Invictus kollektsiooni kõige intensiivsem ja kauakestavam lõhn. **50ml 120€**

@stellaarium

UUS LAINE Jean Paul Gaultier Le Male in Blue on limiteeritud koguses lõhn soolase merevee mälestuste ja uute horisontide vahel. Le Male'i ikooniline lavendel saab uue intensiivsuse, mis on sinisem ja toorem. Metalne aniis plaksatab parfüümis nagu tuules pingule tõmmatud puri. **75 ml 108€**

SUITSUNE MÖÖT Armani parfüümvesi Stronger With You Powerfully on lõhn, mis tutvustab uut intensiivsust, andes populaarsele parfüümile suitsuse mõõtmel. Suhkrustatud kastani signatuurakordid on veelgi sügavamad, saades täiendust kirsinootidest. Põhi on ehitatud suitsuse suhkrustatud kastani ja gurmeevanilli sõltuvustekitavale duole. **50 ml 135€**

US SIGNATUUR Caroline Herrera 212 Men NYC Parfum tõlgendab ikoonilist 212 signatuuri uuel viisil, tuues esile julgelt väljendunud puiduse ja ambra nüanssidega intensiivsuse, kus lõhna südames paiknev vürtsikas lavendli akord muundub nahksete puidunootide kõikehõlmavaks rikkuseks. **50 ml 104€**

ÜLETA PIIRID Ralph Lauren Polo 67 Eau de Parfum Extreme lõhn on mõeldud mehele, kellel pole piire ja kes seetõttu ületab iseenda piire. Vastupidamatud ananassi noodid saavad uue mõõtmel seedripuu tekstuurse soojuse ja luksusliku nahaakordi kaudu, luues Polo 67 lõhna kõige võimsama tõlgenduse. **68,99€**

SINISE LAVENDLI TANTS Parfüümi BOSS Bottled Striking Lavenderi värs-kuse garanteerib avanootide valge lavendli essents, mis toob omakorda esile kirkalt puhta ja aroomatse värs-kuse. See kingib kohese selgusefekti – karge, terav ja energiat andev. **50ml 100€**

MUSKUSE UUS TÕLGENDUS CK One Night Essence lõhn tabab särtsaka ülemineku päevast öösse. See on võrgutav, magneetiline ja hetkesse sukelduv. See-misnaha ja iirise noodid on kihistunud rikkalike ambra tahkude, tulise patšuli ja kütkestava muskuse trioga. **50ml 63€**

Tootjate fotod

HEA LUGEMINE HEAD ISU

ANU KANNIKE, INNA PÕLTSAM-JÜRJO
EESTI AJALUGU MENÜÜDES

Mitte ainult armastus ei käi kõhu kaudu – ajalugu astub sama rada, võiks kokku võtta Anu Kannike-se ja Inna Põltsam-Jürjo raamatu "Eesti ajalugu menüüdes". Siit saab teada, mida söid meie esivanemad ajal, mil caesari salatist, bataadifriika-test ja toidukulleritest polnud siinmail veel aimugi.

Autorid viivad lugeja raehärrade pidusöögile, nõiasabatile, Jõgeva töölissööklasse ning Iraani šahhi õhtusöögile. Road räägivad ajastute kohta rohkemgi kui kuivavõitu ajalooaamatud ning Eesti ajalugu pole sugugi olnud nii maitsetu, nagu vahel kiputakse arvama. **P**

PURU-NENUD KLANTS-PILT

RICHARD BRADFORD
DURRELLID. ÜHE PEREKONNA LUGU

Kui teie noorusaja üks helgematest lugemisela-mustest oli Gerald Dur-relli "Minu pere ja muud loomad", tundub Richard Bradfordin raamat Durrellide elust Korful esmapilgul lausa kohustusliku luge-misena. Ent ettevaatust: seni avaldamata kirjadele ja pereliikmete mäles-tustele tuginedes maalib Bradford Durrellidest hoopis teistsuguse pildi kui Gerry raamatud või briti telesarjad. Armsa ja võluvalt veidra perekonna saareidüllil asemel pakub Bradford tumedamat, mürgisemat ja vägi-valdsemat perekonna-lugu ning loob armsaks saanud klantspildi raksuga kildudeks. Olete selleks valmis? **P**

KADUNUD MAAILM

JACOB MIKANOWSKI
HÜVASTI, IDA-EUROOPA

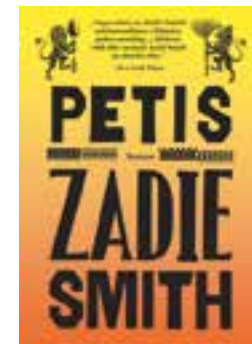
Multikultuursus ja mit-mekesisus ei ole moodsa aja väljamõeldis. Ammu enne globaalse küla sündi oli Ida-Euroopa paik, kus rahvad, keeled, religioo-nid ja kombad põimused eriskummaliseks sega-puntraks. Jacob Mika-nowski "Hüvasti, Ida-Eu-roopa" äratav uuesti ellu selle nüüdseks kadunud värvikireva kultuuriruu-mi, mille sõjad, vägivald ja totalitaarsed režiimid lõ-puks hävitasid. Ta ei paku kuiva ajalootundi valitse-jatest ja lahingutest, vaid viib lugeja rännakule ta-valiste inimeste maailma. Mikanowski enda pere-konnalugu, mida ta loosse põimib, on ühtaegu era-kordne ja tüüpiline – ot-sekui Ida-Euroopa ajaloo mikromudel. **P**

PROUA KIHISEV

TILAR J. MAZZEO
LESK CLICQUOT

Šampanja, see on pidu, luksus ja joovastus. Vähemalt seni, kuni olete muretult klaasi kummutav tarbija. Tilar J. Mazzeo elulooaamat räägib maailma ühe kuulsaima šampanjabrändi loojast. XIX sajandi segastel aastatel lehestunud Barbe-Nicole Clicquot otsustas teha midagi, mis toonases meeste valitsetud maail-mas näis mõeldamatu: ra-jada oma šampanjamaja. Sellest sai edulugu, mille vilju naudime tänaseni, kuid elegantse etiketi ja kuldsete mullide taga pei-tusid julm ellujäämisvõit-lus, intriigid, ränk töö ja ärigeenius, kes ei lõonud millegi ees risti ette. **P**

PETTUS JA EELARVA-MUS

ZADIE SMITH
PETIS

Menukirjanik Zadie Smithi on sageli võrreldud briti kirjanduse suurkuju Char-les Dickensiga. "Petises" läheb Smith ka päriselt viktorianaanlikku aega, ehk-ki Dickensi rentsliite ja alamrahva asemel liigu-vad tema tegelased hari-tud keskklassi salongides, kohtusaalides ja ajale-hetoimetustes. Raamat põhineb tõestisündinud kõmulisel kohtuasjal, mil-le keskmes on mees, kes väidab end olevat ripakil aadlitiitli seaduslik pärija. Smith kirjeldab maailma, kus peaaegu kõik mängi-vad mingit rolli ning peta-vad nii teisi kui iseennast. Tema vaimukas ja mürgi-ne pilk muudab selle XIX sajandi loo häirivalt täna-päevaseks. **P**

HÜVASTI-JÄTT

OZZY OSBOURNE
VIIMANE RIITUS

Raske on leida roken-rollimaailmas kuju, kelle ümber liiguks rohkem pööraseid legende kui Ozzy Osbourne'i ümber. Kusjuures suuresti pole need ülespaisutatud kõlakad, vaid tõestisündi-nud lood, nahkhiirepeast alustades ja alkoholimere-dega lõpetades. Ozzy oli suurem kui elu, ent elu sai ta lõpuks kätte ja nõudis oma. Sõna otseses mõt-tes viimaste elupäevadeni ulatuvates mälestustes kirjeldab Pimeduse Vürst oma pikka ja metsikult karjääri, kuid peamiselt on see lugu hääbumisest ja eesootavast surmast. Eneseirooniast ja musta huumorit jagub siin küllaga, kuid ka andunud austajatele jõuab kohale valus tõdemus: isegi sure-matuks peetud raudme-hed pole igavesed. **P**

Linn läbi vihmase klaas

Vahel avaneb aeglane linnapilt. Näiteks kui vihm on tõmmanud tänavatele õrna loori ja majade kontuurid sulavad kokku. Sellist hetkeks peatatud hingetõmbega linna maalib ALVAR REISNER.

Tekst: PULSS Fotod: erakogu

Reisneri (s 1979) looming on mitmekülgne, kuid seekord peatume kunstniku linnaruumi töödel, mis on korraga äratuntavad ja unenäolised, intiimsed ja monumentaalsed, argised ja poeetilised. Ei anna kõike välja, vaid lasevad aimata. „Justkui vihmast niiske klaasi läbi nähtud fotorealism“ Nii on kunstnik Jaan Elken – foto- ja hüperrealismi üks maaletoojaid Eestis – iseloomustanud Reisneri loomingut. „Eesti kontekstis on Reisner nähtus omaette, tugev kunstnikuisiksus. Selliseid institutsioonid ei salli,“ märgib Elken.

Reisneri tööd ei püüa olla täiuslikud, vaid pigem päriselt. Nagu linn ise.

Alvar on näitustel osalenud alates 2003. aastast ning juba kaks aastat hiljem pälvis ta esimese Wiiralti-nimelise stipendiumi – tunnustus, mis tõi ta kunstikaardile särava ja isikupärase tegijana.

Täna tegutseb Reisner vabakutselise kunstniku ja sisekujundajana. Tema käekirjaga on tuttav ka kuulsat restoranis Manna La Roosat või Kärkla Kuuri külastanu.

KOSSUPLATSILT KUNSTITEMPLISSE

Reisneri teekond kunsti juurde algas hoopistükkis Tartus kehakultuuriõpingutega. Ta mängis Kalevis korvpalli, kuid tõmbas kirjandus ja luule. Kunstnike elulood. „Leidsin kodust vanad Leningradist toodud õlivärvid,“ meenutab ta. „Pintsleid polnud, nii et hakkasin näppudega kapi tagaküljele maalima.“

Siis haaras ta oma maalid, istus Tartust bussi ja sõitis pealinna otse kunstiinstituudi sisseastumiskatsetele. „Sain viimasena sisse. Kõik teised olid

staarid ja koolid läbinud. Mina olin puhas leht.” Aga just see toores ausus paelus komisjoni, kuhu kuulusid Kaido Ole ja Uno Roosvalt, laurentsius ja Jaak Arro.

Mõne aasta pärast pälvis ta Wiiralti stipendiumi ja 15 000 krooni. Peagi kutsuti ta juba EKA õppejõuks.

Kunstikõrgkooli kontseptuaalses õhkkonnas leidis Reisner, et tahab hoopis teha ja maalida midagi, mis kõnetab inimesi ka väljaspool akadeemilisi ringkondi.

„KONTSEPTSIOONI SEINA EI PANE JA SÜÜA OLI VAJA!”

Nii pöördus ta linnavaadete, maastike ja argiste tänavastseenide poole – kohtade poole, kus ta ise elanud, uitanud, peatunud. Kopli, Telliskivi, Lasnamäe ja Mustamäe – kõik need paigad on tema maalides nagu vaiksed päevikuleheküljed.

„See hall tühi esteetika oli võluv,” ütleb ta. „Nagu linna Vargamäe – kivi veeretamine, oma-moodi meditatiivne.”

LINN, MIS INSPIREERIB – JA ÄRRITAB

Reisner on aastaid töötanud vabas õhus nähtud motiividega, kuigi maalib enamasti fotode põhjal. „Töötasin välja oma tehnika,” ütleb ta. „aga need on juba isiklikud detailid.”

Tema lemmikpaigad Tallinnas on Kopli, Kalamaja, Telliskivi – kohad, kus elu kihab ja kus vana ning uus pörkuvad vahel valusalt, vahel harmooniliselt.

„Linnaruumis häirib mind kõige rohkem majade kakofoonia,” tunnistab ta. „Omanik ei vaata, mis kõrval toimub. Mingit kontrolli võiks olla.”

Samas hindab ta piirkondi, kus vana ja uus on leidnud tasakaalu – nagu Vesivärava ja Kadrioru tänavad, kus ta ise pikalt elanud. Kunstniku kõrval – kunstnik Reisneri kaasa on näitleja, laulja ja kunstnik Piret Tatar.

„Mul endal sai villand müügiga tegelemisest,” ütleb Alvar. „Piret aitab ja toetab. Tema isa on ka maalikunstnik – eks see kunstnikupere värk on meil veres.”

CITY THROUGH A RAIN-WASHED WINDOW

Tallinn often reveals itself slowly. These are the moments Alvar Reisner (b. 1979) captures in his paintings: scenes that feel both intimate and monumental, familiar yet dreamlike.

Reisner studied painting at the Estonian Academy of Arts, later teaching color theory and painting there. Since 2003 he has exhibited widely, and in 2005 received the first Wiiralt Young Artist Scholarship. Today he works as a freelance painter and interior designer, known for projects like Tallinn's Manna La Roosa and the Kuur Resto in Kärkla.

Artist Jaan Elken, a pioneer of photo- and hyperrealism in Estonia, describes Reisner's work as "photorealism seen through rain-dampened glass." In his words, Reisner is "a phenomenon – a strong artistic personality that institutions rarely know how to handle."

Reisner's path to art started him as a teenager playing basketball and studying physical education in Tartu. But somewhere between training sessions and student life, literature and art began to pull him in. He found an old set of oil paints at home – no brushes, so he painted with his fingers on the back of a cupboard. Next he boarded a bus with a stack of his paintings and applied to the art academy. "I got in as the last candidate," he recalls. A few years later he won the Wiiralt scholarship and was invited to teach at EKA.

The academy leaned heavily conceptual, Reisner longed for something else. "You can't hang a concept on a wall – and I needed to eat." He turned toward landscapes and cityscapes: places he had lived, wandered, or simply observed. Kopli's industrial edges, Telliskivi, the quiet melancholy of Lasnamäe

and Mustamäe – all became part of his visual diary. "The grey emptiness had its own charm," he says. "a kind of meditative stone-rolling." Reisner paints mostly from photographs, developing his own technique over the years. His favorite corners of Tallinn include Kopli, Kalamaja, Telliskivi, Kadriorg – neighborhoods where old and new collide in ways that both inspire and irritate him. "What bothers me most is the architectural cacophony," he notes. "Owners don't look at what's happening next door. Some balance would help."

VABA AJA SISUSTAJAD

Arensburg Boutique Hotel & Spa Arigato spordiklubi Audentes Fitness City Spa Eesti rahvusraamatukogu Estonian Golf & Country Club Forus spordikeskus Golden Club GOSPA / Georg Ots Spa Hotel Grand Rose SPA Haapsalu Golfiklubi Hotell Barons	Kalev Spa Kino Artis Korrus3 Kumu Mila Studio MyFitnessi spordiklubid Niitvälja Golf Otepää Golfiklubi Pirita TOPi sadamakontor Punctum Gallery Tallinn Pärnu Bay Golf Links Pärnu tennisekeskus	Saare Golf Spordiklubi Reval Sport Spordiklubi Sparta Savoy Boutique Hotel Suuresta Golf Tondiraba Tennisekeskus Valeri Studio Fitness & Yoga Valgeranna Golfiklubi Viljandi pärimusmuusika ait
--	---	--

RESTORANID JA KOHVIKUD

4 Sisters Kitchen Cafe Butterfly Lounge Chicago Classic Kohvik Fish & Wine Fotografiska kohvik Gallery Cafe Gianni	Gourmet Coffee In Vino Veritas Kohvik Amps Kohvik Boheem Kohvik NOP Kohvik Peps Kohvik Amps La Prima Vanalinn	Ocean 11 Restoran F-Hoone Restoran Platz Reval Cafe ROKU resto Maiasmokk Mmuah NONA Resto	Saiakangi kohvik Scotland Yard Sushi Plaza Terminal Records & Bar Wabadus Valli Baar
---	--	--	---

AUTOSALONGID JA SISUSTAJAD

Audi Tallinn Auto Forte BoConcept mööblisalong Haus Galerii	Häcker Esindussalong Info-Auto Inspira Lexus Tallinn	Luxury Motors Tallinn Mariine Auto Nolte Esindussalong Oot-Oot Studio	Pilot Motors Sunorek TANK
--	---	--	--

BUTIIGID

Aleksander Boutique AMANJEDA by Katrin Kuldma Anna Boutique Armani Baldinini Companys Elegance Boutique Fashionclub	Fashion House Fashion Palace Franky Fresco Boutique Gant Glanz & Glamuur Goldman Guess	G-Star Hairmail Hugo Boss ICON Liu Jo Make Up Store Mario Melani MaxMara	Nju Butiik Q Botique Replay Roosikrantsi Kingastuudio Sergio Tacchini S'Nob Studio T Tango Boutique
--	---	---	--

ILU- JA JUUKSURISALONGID

Salon+ juuksurisalongid Alessandro ilustuudio Ilusalong Beauty Lounge Ilusalong Central Cinderella ilusalong Désirée ilusalong Salong FashionHair Finissage Medical Spa i3 ilusalong Ilusakong Ajapeatus Kuressaares Ilusalong Ginger Ilustuudio Ilusahver Ilu Võlu ilusalong Intersalon	Ilusalong JEM Ilusalong Kaunis Kaunimaks Ilusalong La Sharm Liilia ilusalong Magdaleena Hambakliinik Pikk 40 salong Privileg Day Spa Roosikrantsi ilusalong Savannah' ilusalong Salong Scarlett Salong Vunts Sim salong Sinine salong SKIN ilusalong
---	---

MUUD KOHAD

Baltic Sotheby's International Realty Christie's International Real Estate Signature Circle K kohvikud KliinikPluss Hambaravi Kuressaare lennujaam LUXUM by Uus Maa KVB Magdaleena Hambakliinik MUBA NeoMind Kliinik Radisson Collection Hotel Swedbanki teenindussaalid Swissôtel Tallinn Tallink VIP Lounge	Tallinna Lennujaam Tartu lennujaam Vabalava Viru Keskus
--	--

KRUTSKITEGA KOOL – TARGALT TAASKASUTATUD STALINISM

Arhitektuurikriitik KARIN PAULUS osutab Põhjatähe kooli näitel, kuidas stalinistlikku stilistikat esindavad hooned hea uue kuue ja sisu saavad.

Stalini-aegsed uus-klassitsistlikud hooned pakkusid revolutsiooni- ja võimule murdmisest hoolimata järjepidevust ning andsid rahvahul- kade käsutusse tõeliselt paleeliku arhitektuuri – sellise, mida enne said enesele lubada vaid rikkad ja aristo- kraatia. Nüüd on needsamad, paljude jaoks ka põlatud majad saanud ükshaaval uue sisu. Äsja sai päris valmis Põhjatähe koolimaja, mis esmalt valmis 1950ndatel.

Peale taasiseisvumist on hoones tegutsenud kõikvõimalikke firmasid, aga ka erakool.

Kuna piirkonnas on uusi elumaju hul- gim kerkimas, siis otsustaski linn hoone korrastada. Rekonstrueerimisprojekti tegi Sammas Arhitektuurbüroo. Arhi- tekt Kairi Kirt-Ende leiab, et selle majaga seoses on kõige olulisem mõte, et me ei pea kõiki asju ära lammutama ja saame taaskasutada ajaloolist. Maja polnud heas korras. „Üritasime fassaadijaotuse säilita-

da, aga kohandada kõik kaasaja nõuetele. Seega lammutasime kõik ebavajaliku, eemaldasime ebaõnnestunud lisandused nagu varikatused. Jätsime karkassi püsti ja siis hakkasime ruumi vastavalt vajadu- sele muutma, pookides juurde vajalikke ruume.

Nii on siseöuest saanud osati pooleldi maa alla minev saal-söökla. Kuna õueala on väike, tegime saali katusele terrassi,“ tutvustab arhitekt enese ja sisearhitekt Anneli Vaino tegemisi. Kolmnurkfrontoo- niga veidi pidulikum fassaad on alles, de- koori on mõõdukalt. Seinad on rahulikult, ent samas moekalt hallid, mitte kollased, roosad ega helesinised: „Me ei tahtnud majast pühademuna teha!“ Praktiliseks lisanduseks on kooli kõrvalasuva spordi- hoonega ühendav galerii.

Maja vooruseks on kõrged laed, ent algselt ehk liiga kivine ja kalk, sestap toodi sisse puitu, et lisada soojust. Lisati ka värvi, mis annab ruumidele rõõmsama ilme.

Saal on suurejooneline. Puhkealad on lustlikud. Igaüks saab mööblit vabalt kom- bineerida, ehitada moodulitest kujundeid või hoopis pesakese. **P**

A SCHOOL WITH A TWIST – CLEVERLY RECYCLED STALINISM

Architectural critic Karin Paulus uses the example of the Põhjatähe School to show how buildings representing Stalinist stylistics are getting a new good look and great content.

The neoclassical buildings of the Stalinist era offered continuity despite the revolution breaking power and made truly palatial architecture available to the masses – the kind that only the elite could previously afford. Now, these same buildings, despised by many, have one by one been given a new life. The schoolhouse, which was first completed in the 1950s, has just been completely finished. The house has high ceilings, but it was originally perhaps too stark, so wood was brought in to add warmth. Color was also added, giving the rooms a more cheerful look.

Tekst ja fotod: Karin Paulus

Tank Indoor Systems

Kvaliteet, mis kestab

KPMG Cyber

Kui tõhus on Sinu ettevõtte küberkaitse?

Telli küberturbe analüüs
ja saad teada!

kuberkaitse.ee

